TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2006. gada 21. septembrī *

Lieta C-167/04 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Tiesas Statūtu 56. pantam, ko 2004. gada 5. aprīlī iesniedza

JCB Service, ko pārstāv Ē. Morgans de Riverī [*E. Morgan de Rivery*] un E. Frīdela [*E. Friedel*], advokāti,

apelācijas sūdzības iesniedzējs,

otrs lietas dalībnieks —

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv E. Velans [*A. Whelan*], kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētājs pirmajā instancē.

* Tiesvedības valoda — angļu.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], tiesneši J. Makarčiks [*J. Makarczyk*], R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], P. Kūris [*P. Kūris*] un Dž. Arestis [*G. Arestis*] (referents),

ģenerāladvokāts F. Dž. Džeikobss [*F. G. Jacobs*],
sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 19. oktobrī,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2005. gada 15. decembrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Iesniedzot apelācijas sūdzību, sabiedrība *JCB Service* lūdz pilnībā vai daļēji atcelt Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas 2004. gada 13. janvāra spriedumu lietā T-67/01 *JCB Service*/Komisija (*Recueil*, II-49. lpp.; turpmāk tekstā — "Apstrīdētais spriedums"), ar kuru daļēji ir apmierināta tās prasība atcelt Komisijas 2000. gada 21. decembra Lēmumu 2002/190/EK par EK līguma 81. panta piemērošanas procedūru (lieta COMP.F.1/35.918 — *JCB*) (OV 2002, L 69, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "Apstrīdētais lēmums").

Atbilstošās tiesību normas

2 Padomes 1962. gada 6. februāra Regulas Nr. 17: Pirmā regula par Līguma [81.] un [82.] panta īstenošanu (OV 1962, 13, 204. lpp.; turpmāk tekstā — "Regula Nr. 17") 2. pants paredz, ka pēc attiecīgo uzņēmumu vai uzņēmumu apvienību lūguma Eiropas Kopienu Komisija var apliecināt, ka, ņemot vērā tās rīcībā esošos faktus, tai nav pamata saistībā ar līgumu, lēmumu vai darbību rīkoties saskaņā ar Līguma 81. panta 1. punktu vai 82. pantu.

3 Tās pašas regulas 3. panta 1. punkts paredz, ka tad, ja Komisija pēc pieteikuma vai pēc savas ierosmes secina, ka pastāv EKL 81. vai 82. panta pārkāpums, tā var ar lēmumu likt attiecīgajiem uzņēmumiem izbeigt konstatēto pārkāpumu.

4 Padomes Regulas Nr. 17 4. panta 1. punkts paredz, ka EKL 81. panta 1. punkta pirmajā teikumā paredzētie līgumi, lēmumi un saskaņota darbība, kas rodas pēc šīs regulas stāšanās spēkā un attiecībā uz kuru ieinteresētās personas lūdz piemērot EKL 81. panta 3. punkta noteikumus, ir jādara zināmi Komisijai.

5 Saskaņā ar 4. panta 1. un 2. punktu Komisijas 1962. gada 3. maija Regulā Nr. 27: Pirmā regula par 1962. gada 6. februāra Regulas Nr. 17 piemērošanu (Paziņojumu pieprasījumu forma, saturs un citas prasības) (OV 1962, 35, 1118. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Komisijas 1968. gada 26. jūlija Regulu (EEK) Nr. 1133/68 (OV L 189, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "Regula Nr. 27"), Regulas Nr. 17 2. pantā paredzētie pieprasījumi, kas attiecas uz EKL 81. panta 1. punkta piemērošanu, kā arī pēdējās minētās regulas 4. pantā paredzētie paziņojumi ir jāiesniedz, izmantojot A/B veidlapu, un tajos ir jābūt iekļautai šajā veidlapā norādītajai informācijai.

6 Regulas Nr. 17 15. pants, kas attiecas uz naudas sodiem, paredz:

"[..]

2. Komisija ar lēmumu var uzlikt uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām sodanaudas [naudas sodus] no [viena] tūkstoša līdz vienam miljonam norēķinu vienību vai lielākā apmērā, bet nepārsniedzot desmit procentus no katra pārkāpēja uzņēmuma iepriekšējā finanšu gada apgrozījuma, ja tie ar nodomu vai nolaidības dēļ:

a) pārkāpj Līguma [81.] panta 1. punktu vai [82.] pantu vai

b) neizpilda kādu no pienākumiem, kas uzlikts, ievērojot 8. panta 1. punktu.

Nosakot sodanaudas [naudas soda] apmēru, ņem vērā gan pārkāpuma smagumu, gan tā ilgumu.

[..]

5. 2. punkta a) [apakšpunktā] paredzētās sodanaudas [paredzētos naudas sodus] neuzliek par darbībām, kas notiek:

a) pēc paziņošanas Komisijai un pirms tās lēmuma piemērot vai nepiemērot Līguma [81.] panta 3. punktu, ja vien tās nepārsniedz paziņojumā aprakstītās darbības [..]."

7 Komisijas 1998. gada 14. janvāra paziņojums ar nosaukumu "Pamatnostādnes sodanaudas [naudas sodu] noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un EOTK līguma 65. panta 5. punktu" (OV 1998, C 9, 3. lpp.; turpmāk tekstā — "Pamatnostādnes") nosaka:

"Turpmāk izklāstītie principi nodrošina Komisijas lēmumu pārredzamību un objektivitāti gan no uzņēmumu, gan no Eiropas Kopienu Tiesas viedokļa, vienlaicīgi apstiprinot diskrecionāro varu, ko likumdevējs piešķīris Komisijai sodanaudu [naudas sodu] noteikšanai, nepārsniedzot 10 % no uzņēmuma apgrozījuma kopējā apjoma. Šī vara jāīsteno ar saskaņotas un nediskriminējošas politikas palīdzību, kura atbilst mērķiem, kas izvirzīti, lai sodītu par konkurences noteikumu pārkāpumiem.

Jaunā metodoloģija, ko piemēro sodanaudas [naudas soda] apjoma noteikšanai, atbilst turpmāk minētajiem noteikumiem, nosakot vispirms pamatapmēru, ko palielina, ņemot vērā atbildību pastiprinošus apstākļus, vai samazina, ņemot vērā atbildību mīkstinošus apstākļus."

8 Saskaņā ar Pamatnostādņu 1. punktu naudas soda pamatapmēru nosaka, ņemot vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu, kas ir vienīgie kritēriji, kuri ir izklāstīti Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā.

9 Novērtējot pārkāpuma smagumu, saskaņā ar šīm pašām Pamatnostādnēm ir jāņem vērā pārkāpuma raksturs, faktiskā ietekme uz tirgu gadījumos, kad to ir iespējams noteikt, un attiecīgā ģeogrāfiskā tirgus apjoms.

10 Minēto Pamatnostādņu 1. punkta A daļā pārkāpumi ir iedalīti sīkākos, smagos un sevišķi smagos pārkāpumos. Attiecībā uz sevišķi smagiem pārkāpumiem šajā pašā punktā ir noteikts, ka tie galvenokārt ir horizontāli ierobežojumi, kas izpaužas kā "cenu karteļi" un tirgus sadales kvotas vai citāda prakse, kura apdraud iekšējā tirgus pienācīgu darbību, piemēram, valstu tirgu sadale vai izteikti ļaunprātīga uzņēmuma dominējošā stāvokļa izmantošana kvazimonopola situācijā.

11 Attiecībā uz pārkāpuma ilgumu Pamatnostādņu 1. punkta B daļā ir nodalīti īslaicīgi pārkāpumi, kas parasti ilgst mazāk nekā vienu gadu un par kuriem pamata naudas sods netiek palielināts, vidēja termiņa pārkāpumi, kas parasti ilgst no viena līdz pieciem gadiem, un ilgtermiņa pārkāpumi, kuri parasti ilgst vairāk nekā piecus gadus un par kuriem naudas soda apmēru par katru gadu var palielināt līdz pat 10 % no summas, kas noteikta par pārkāpuma smagumu.

12 Šo Pamatnostādņu 2. punktā ir paredzēts, ka pamatapmēru palielina, ja pastāv tādi atbildību pastiprinoši apstākļi kā pretpasākumi, kas vērsti pret citiem uzņēmumiem, lai liktu tiem "ievērot" lēmumus vai praksi, kas rada pārkāpumu. Minēto Pamatnostādņu 3. punktā ir paredzēts arī samazināt pamatapmēru, ņemot vērā īpašus atbildību mīkstinošus apstākļus.

Prāvas rašanās fakti

13 *JCB Service* ir atbilstoši Lielbritānijas tiesībām dibināta sabiedrība, kas pieder sabiedrībai *Transmissions and Engineering Services Netherlands BV*. Tai pieder un tā tieši vai netieši kontrolē *JCB* grupas sabiedrības, pavisam 28, kuru skaitā ir *JC Bamford Excavators*, *JCB Sales*, *JCB SA*, *JCB Germany* un *JCB Spain*. *JCB* grupa ražo un pārdod celtniecības mašīnas, attīrīšanas un celtniecības iekārtas, kā arī lauksaimniecības mašīnas un šo dažādo preču rezerves detaļas.

14 *JCB* grupas izplatīšanas tīkls ir strukturizēts valstu līmenī, izmantojot vienu meitas uzņēmumu katrā dalībvalstī (Beļģijas Karalistē, Vācijas Federatīvajā Republikā, Spānijas Karalistē, Francijas Republikā, Itālijas Republikā un Nīderlandes Karalistē) vai ekskluzīvo importētāju.

15 Divas *JCB* grupā ietilpstošās sabiedrības (*JC Bamford Excavators* un *JCB Sales*) 1973. gada jūnijā, iesniedzot A/B veidlapu, kas aizpildīta saskaņā ar Regulu Nr. 27, paziņoja Komisijai par vairākiem standarta izplatīšanas līgumiem, ko tās gatavojas noslēgt ar galvenajiem izplatītājiem vai tālākpārdevējiem, kas ir saistīti ar grupu. Šie līgumi attiecas uz kopējā tirgus dalībvalstīm, izņemot Francijas Republiku. *JCB* grupā ietilpstošās sabiedrības paziņoja arī par līgumiem, kas attiecas uz citām valstīm, kuras kopš tā laika ir kļuvušas par Eiropas Savienības dalībvalstīm, proti, Grieķijas Republiku, Spānijas Karalisti, Austrijas Republiku, Portugāles Republiku, Somijas Republiku un Zviedrijas Karalisti, vai Eiropas Ekonomikas zonas (EEK) dalībvalstīm, proti, Islandes Republiku un Norvēģijas Karalisti.

16 Attiecīgos līgumus Komisijas dienesti reģistrēja 1973. gada 30. jūnijā.

17 1975. gada 27. oktobra vēstulē Komisijas "Konkurences" ģenerāldirektorāts (turpmāk tekstā — ĢD) norādīja *JCB Sales*, ka paziņotajos līgumos ir vairāki ierobežojumi, kas ir pretrunā EKL 81. pantam, un lūdza tajos izdarīt grozījumus. Vislielāko uzmanību Komisija pievērsa līgumiem, kas attiecās uz kopējo tirgu, attiecībā uz pārējiem līgumiem norādot, ka tie, kā šķiet, nevar ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm.

18 1975. gada 18. decembra sanāksmē, kurā piedalījās "Konkurences" ģenerāldirektorāta un *JCB Service* locekļi, pēdējā minētā sabiedrība iesniedza to līgumu

pārstrādātās versijas, kas attiecās uz Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti un citām kopējā tirgus dalībvalstīm faktisko apstākļu rašanās laikā, izņemot Francijas Republiku.

19 1976. gada 13. janvāra vēstulē Komisija apstiprināja šo jauno versiju saņemšanu un norādīja *JCB Sales*, ka dažas iepriekš norādītās nepilnības ir novērstas, taču dažas vēl ir palikušas nenovērstas. Turklāt tā lūdza precizēt vairākus šo līgumu noteikumus.

20 *JCB Sales* atbildēja uz šo lūgumu, 1976. gada 11. martā nosūtot vēstuli, kurā tika sniegta sīka informācija par iespējamām atlikušajām nepilnībām, ko Komisija bija norādījusi 1976. gada 13. janvāra vēstulē.

21 Turklāt 1976. gada 18. marta sanāksmē *JCB Service* darīja Komisijai zināmu papildu informāciju, nenosūtot tomēr jaunu attiecīgo līgumu versiju.

22 Tajā pašā dienā *JCB Service* nosūtīja arī ar savu Francijas meitas uzņēmumu *JCB SA* noslēgtā līguma kopiju, kas bija līdzīgs jau paziņotajiem līgumiem.

23 Ar *JCB* grupas paziņojumiem saistītajos lietas materiālos nekādas izmaiņas nenotika līdz 1980. gada 6. martam, kad *JCB Sales* nosūtīja Komisijai standarta līgumu, kas noslēgts ar Apvienotajā Karalistē nodibinātiem izplatītājiem, kuri pārņēma 1973. un 1975. gadā paziņotos līgumus, kuru termiņš bija izbeidzies un kuros pēc šīs sabiedrības uzskatiem bija izdarītas tikai nelielas izmaiņas.

24 Ar 1995. gada 29. decembra vēstuli *JCB Sales* nosūtīja Komisijai vēl vienu standarta līgumu, kas noslēgts ar Apvienotās Karalistes izplatītājiem un ar ko bija paredzēts aizstāt 1980. gadā paziņoto līgumu.

25 Abi iepriekš minētie līgumi Komisijai netika paziņoti, iesniedzot A/B veidlapu, un tā šos nosūtītos līgumus neņēma vērā.

26 Ar *Tribunal de commerce de Paris* [Parīzes Tirdzniecības tiesa] (Francija) 1995. gada 11. decembra spriedumu daļēji tika noraidīta prasība sakarā ar negodīgu konkurenci, ko 1990. gada 28. novembrī *JCB Service* meitas uzņēmums Francijā, proti, *JCB SA* — ekskluzīvais *JCB* grupas preču importētājs Francijā, bija cēlis pret sabiedrību *Central Parts SA* (turpmāk tekstā — "*Central Parts*"), kas no Apvienotās Karalistes saņēma šīs grupas rezerves detaļas, lai pēc tam tās pārdotu Francijā. *JCB SA* apsūdzēja *Central Parts*, ka tā bez atļaujas izmanto apzīmējumu "JCB" un norādi "apstiprināts izplatītājs". Šis spriedums vēlāk tika atcelts ar *Cour d'appel de Paris* [Parīzes Apelāciju tiesa] (Francija) 1998. gada 8. aprīļa spriedumu, jo *Central Parts* attiecībā pret *JCB SA* bija īstenojis ar negodīgu konkurenci saistītas darbības.

27 1996. gada 15. februārī *Central Parts* iesniedza Komisijā sūdzību sakarā ar sabiedrības *JCB Grande Bretagne* tirdzniecības praksi, kas saistīta ar šo produktu izplatīšanu.

28 Lai Komisija varētu pārbaudīt un papildināt tās rīcībā esošo informāciju, tā atbilstoši Regulas Nr. 17 14. panta 3. punktam veica pārbaudi *JCB Service*, tā Francijas meitas uzņēmumam, proti, *JCB SA*, un diviem Apvienotajā Karalistē esošiem tās koncesionāriem, proti, *Gunn JCB Ltd* (Altrinčema) un *Watling JCB Ltd* (Leičestera), piederošajās telpās.

29 1998. gada 24. martā Komisija nosūtīja *JCB Bamford Excavators* pirmo paziņojumu par iebildumiem, kurā nebija ņemts vērā 1973. gadā izdarītais paziņojums par līgumiem, uz ko 1998. gada 6. jūlijā savos rakstiskajos apsvērumos par paziņojumu par iebildumiem un pēc tam 1998. gada 16. oktobrī Komisijas dienestu veiktajā uzklausīšanā norādīja ieinteresētā persona.

30 Otrs paziņojums par iebildumiem, kurā bija ņemts vērā šis 1973. gadā izdarītais paziņojums par līgumiem, *JCB Service* tika nosūtīts 1999. gada 30. jūlijā, un par to 1999. gada 13. decembrī *JCB Bamford Excavators* sniedza rakstiskus paziņojumus, kas 2000. gada janvārī uzklausīšanas laikā tika papildināti ar mutiskiem paziņojumiem.

Apstrīdētais lēmums un tiesvedība Pirmās instances tiesā

31 2000. gada 21. decembrī Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu. Pēc atbilstošo šīs lietas faktisko apstākļu aplūkošanas Komisija vispirms lēma par *JCB Service* un tās filiāļu izdarīto EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu (Apstrīdētā lēmuma simt trīsdesmit septītais līdz simt deviņdesmit sestais apsvērums).

32 Komisija šajā sakarā pārbaudīja, vai apstrīdēto līgumu mērķis vai sekas ir konkurences ierobežošana vai izkropļošana. Pēc līgumu un konkrēto darbību ierobežojošā mērķa un seku novērtēšanas kopumā Komisija uzskatīja, ka šajā gadījumā pastāv valstu tirgu sadale un absolūta teritoriāla aizsardzība. Ņemot vērā *JCB Service* un tās meitas uzņēmumu stāvokli konkrētajos tirgos un to ierobežojumu raksturu, kas paredz vairāku dalībvalstu tirgu sadali, paredzot absolūtu teritoriālu aizsardzību un nosakot cenas, Komisija precizēja, ka iespējamie konkurences ierobežojumi un ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm ir būtiska.

33 Attiecībā uz jautājumu par to, vai apstrīdēto līgumu mērķis vai sekas ir konkurences ierobežošana vai izkropļošana, Komisija Apstrīdētā lēmuma simt četrdesmitajā apsvērumā ir norādījusi, ka *JCB Service* un tās koncesionāri īstenoja dažādus līgumus vai saskaņotas darbības, kuru atsevišķais mērķis vai sekas bija konkurences ierobežošana dažādās dalībvalstīs EKL 81. panta nozīmē. Runa ir par daudz plašāka mēroga konkurenci ierobežojoša līguma elementiem minētā panta nozīmē, kas reglamentē *JCB* grupas mašīnu un to detaļu izplatīšanu Eiropas Kopienā.

34 Šie elementi, kas, kā uzskata Komisija, nav precīzāk jādefinē kā līgumi vai kā saskaņotas darbības, tiktāl, ciktāl uz tiem attiecas EKL 81. panta 1. punkts, ir šādi:

— aizliegums vai ierobežojums *JCB* grupas koncesionāriem ārpus tiem piešķirtajām teritorijām un, konkrēti, citās dalībvalstīs veikt gan aktīvu, gan pasīvu tirdzniecību ar galalietotājiem un apstiprinātiem vai neapstiprinātiem tālākpārdevējiem;

— komisijas naudas noteikšana par garantijas apkalpošanu precēm, ko koncesionāri pārdevuši ārpus tiem piešķirtajām teritorijām un, konkrēti, citās dalībvalstīs;

— atlīdzības sistēmas, ko sauc par "komercatbalstu plaša profila darbībai" (*Multiple Deal Trading Support*), piemērošana vismaz Apvienotajā Karalistē, kā rezultātā koncesionāriem piešķirtie atvieglojumi ir atkarīgi no tirdzniecības galamērķa un tie attiecas tikai uz tirdzniecību ar galalietotājiem;

— tālākpārdošanas vai mazumtirdzniecības cenu vai atlaižu noteikšana precēm, kas pirktas no *JCB* grupas, lai šīs grupas koncesionāri tās pārdotu tālāk, un

— koncesionāru pienākums visas savas tālākpārdošanai paredzētās mašīnas un to daļas pirkt tikai no *JCB* grupas, paredzot aizliegumu tās pirkt no citu dalībvalstu koncesionāriem.

35 Attiecībā uz dažādu līgumu elementu ierobežojošo mērķi vai sekām kopumā Komisija Apstrīdētā lēmuma simt astoņdesmitajā apsvērumā ir norādījusi, ka *JCB* grupas mašīnu un to daļu cenu un par tām gūtās peļņas atšķirības dalībvalstīs izskaidro šīs grupas un dažu tās koncesionāru interesi sadalīt valstu tirgus un noteikt tālākpārdošanas cenas vai atlaides kopējā tirgū, lai neļautu pircējiem gūt labumu no lielām cenu atšķirībām Kopienā.

36 Apstrīdētā lēmuma simt astoņdesmit pirmajā apsvērumā Komisija ir precizējusi, ka visi ierobežojumi, ko radījis starp *JCB* grupu un tās koncesionāriem noslēgtais līgums, nepārprotami ir vērsti uz valstu tirgu sadali kopējā tirgū, lai nodrošinātu absolūtu teritoriālu aizsardzību.

37 Apstrīdētā lēmuma simt astoņdesmit otrajā apsvērumā Komisija ir norādījusi, ka būtībā noteikumi par nosakāmajām atlaidēm, kā arī mērķis optimizēt bruto peļņu, ko izvirzījusi *JCB* grupa un tās koncesionāri Lielbritānijā, izkropļo un saskaņo tirgus cenas visās valstīs. Tā uzskata, ka tas pats attiecas uz īpašu finanšu atbalstu, ko *JCB* grupa Francijā sniedz koncesionāriem, kas konkurē ar tālākpārdevējiem, kas veic paralēlu darbību.

38 Savukārt Apstrīdētā lēmuma simt astoņdesmit piektajā apsvērumā Komisija ir norādījusi arī to, ka teritoriālajai pieejamībai kā priekšnosacījumam un līdz ar to kā ierobežojumam, lai varētu kļūt par *JCB* grupas koncesionāru, nav tiešas saistības ar sniedzamā pakalpojuma kvalitāti. Izplatītājam, kas atrodas reģionā, kurā veiksmīgi darbojas *JCB* grupas koncesionārs, nav nekādas iespējas kļūt par šīs grupas koncesionāru neatkarīgi no tā potenciāla vai tā faktiskajiem panākumiem. Šī ierobežojuma rezultātā koncesionāru skaitu un to radīto konkurenci kvantitatīvi ierobežo tas, ka tiem ir jānodod kāda teritorija. Uz šo *JCB* grupas selektīvajā izplatīšanas sistēmā paredzēto ierobežojumu, kas nav ne kvalitatīvs ierobežojums, ne arī vienādi noteikts visiem iespējamiem tālākpārdevējiem, var attiekties EKL 81. panta 1. punkts.

39 Turklāt saskaņā ar Apstrīdētā lēmuma simt astoņdesmit septīto apsvērumu arī koncesionāriem Lielbritānijā, kam ir liegts jaunas mašīnas pārdot neapstiprinātiem tālākpārdevējiem, ir jāmaksā komisijas maksa par garantijas apkalpošanu par precēm, kas pārdotas ārpus tiem piešķirtās teritorijas. Šī komisijas nauda ir paredzēta, lai saglabātu *JCB* grupas garantijas apkalpošanas kvalitāti, atlīdzinot vietējam koncesionāram izmaksas, kas radušās, nodrošinot apkalpošanu mašīnai, kuru tas nav pārdevis.

40 Šajos apstākļos atbilstoši Apstrīdētā lēmuma simt astoņdesmit astotajam apsvērumam aizliegums mašīnas tieši vai netieši pārdot neapstiprinātiem tālākpārdevējiem citās dalībvalstīs neatbilst mērķim nodrošināt augstu garantijas apkalpošanas kvalitāti un tā mērķis vai sekas ir konkurences ierobežošana.

41 Saskaņā ar Apstrīdētā lēmuma simt astoņdesmit devīto apsvērumu tirgus sadali, ko radīja teritoriālais sadalījums, kurš ierobežoja pārrobežu tirdzniecību, un selektīvie noteikumi, pastiprināja vēl trīs citi ierobežojumi, proti, pirmkārt, aizliegums vai ierobežojums veikt savstarpēju piegādi oficiālajā tīklā, otrkārt, komisijas maksa par

garantijas apkalpošanu, kas tiek nodrošināta precēm, kuras pārdotas ārpus piešķirtās teritorijas, un, treškārt, komercatbalsta sistēma plaša profila darbībai Apvienotajā Karalistē.

42 Šajā situācijā Komisija Apstrīdētā lēmuma simt deviņdesmit pirmajā apsvērumā ir secinājusi, ka dažādu līguma elementu ierobežojošie mērķi un sekas viens otru papildina, lai traucētu vai ierobežotu importu vai eksportu *JCB* grupas izplatīšanas tīklā un ārpus tā, nodrošinot absolūtu teritoriālo aizsardzību. Selektīvā izplatīšana (aizliegums preces pārdot neapstiprinātiem tālākpārdevējiem), kas paredzēta *JCB* grupas koncesijas līgumos, apvienojumā ar, pirmkārt, trim iepriekš minētajām ierobežojumu kategorijām, otrkārt, citiem ierobežojumiem, kuru rezultātā mākslīgi tiek saskaņotas cenas un atlaides dažādās teritorijās, un, visbeidzot, teritoriālo aizsardzību, kas ierobežo pasīvo tirdzniecību, acīmredzami ir vērsta uz Kopienā esošo valstu tirgu sadali ar konkurenci nesaderīgā veidā, un tādējādi uz to attiecas EKL 81. panta 1. punkts.

43 Otrkārt, Komisija pārbaudīja, vai ir izpildīti EKL 81. panta 3. punktā paredzētie nosacījumi, un secināja, ka tie nav izpildīti (no Apstrīdētā lēmuma simt deviņdesmit septītā līdz divsimt divdesmit otrajam apsvērumam).

44 Treškārt, tā kā Komisija uzskatīja, ka tās rīcībā nav neviena pierādījuma, ka EKL 81. panta pārkāpums būtu izbeigts, un konstatēja, ka *JCB* grupa noliedz šī pārkāpuma pastāvēšanu, tā atbilstoši Regulas Nr. 17 3. panta 1. punktam Apstrīdētā lēmuma divsimt divdesmit ceturtajā apsvērumā norādīja, ka ir jāpieprasa *JCB* grupai izbeigt minēto pārkāpumu.

45 Visbeidzot, Komisija lēma par uzliekamo naudas sodu. Šajā sakarā pirms lēmuma pieņemšanas par šo naudas sodu Komisija Apstrīdētā lēmuma divsimt divdesmit astotajā apsvērumā norādīja, ka tikai līgumi, kas paziņoti 1973. gada 30. jūnijā, iesniedzot A/B veidlapu, bija atbilstoši paziņoti. Tādējādi tā uzskata, ka pārējos līgumus, kas Komisijai nosūtīti, neizmantojot šo veidlapu, nevar ņemt vērā saistībā ar Regulas Nr. 17 15. panta 5. punkta piemērošanu.

46 Attiecībā uz uzliekamā naudas soda apmēru Komisija Apstrīdētā lēmuma divsimt četrdesmit septītajā apsvērumā ir atgādinājusi, ka ir jāņem vērā pārkāpuma smagums un ilgums, attiecīgā gadījumā ņemot vērā arī atbildību pastiprinošos un mīkstinošos apstākļus.

47 Attiecībā uz pārkāpuma smagumu Komisija šajā sakarā Apstrīdētā lēmuma divsimt piecdesmit pirmajā apsvērumā ir norādījusi, ka izdarītie pārkāpumi ir "sevišķi smagi" un tāpēc tā naudas sodu ir noteikusi 25 miljonu euro apmērā.

48 Attiecībā uz pārkāpuma ilgumu šī lēmuma divsimt piecdesmit otrajā apsvērumā Komisija ir norādījusi, ka pierādījumi liecina par to, ka dažādi pārkāpumu elementi bija spēkā no 1988. līdz 1998. gadam.

49 Šajos apstākļos Komisija Apstrīdētā lēmuma divsimt piecdesmit trešajā apsvērumā ir precizējusi, ka vienpadsmit gadu laika posms, kurā vismaz viens šo līgumu un darbību elements ticis piemērots, ir jāuzskata par ilgtermiņa laika posmu. Šī lēmuma divsimt piecdesmit ceturtajā apsvērumā Komisija ir secinājusi arī to, ka naudas soda pamatapmērs, ņemot vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu, bija jānosaka EUR 38 750 000 apmērā.

50 Ņemot vērā atbildību pastiprinošu apstākli, proti, naudas sodu, kas tika noteikts kādam izplatītājam kā sods par ārpus teritorijas veikto tirdzniecību, Komisija uzlikto naudas sodu palielināja par EUR 864 000, divsimt piecdesmit septītajā apsvērumā precizējot, ka nepastāv atbildību mīkstinoši apstākļi, kurus varētu ņemt vērā. Tādējādi kopējā atbilstoši Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktam Komisijas uzliktā naudas soda summa sasniedza EUR 39 614 000.

51 Apstrīdētajā lēmumā ir iekļauti šādi noteikumi:

"1. pants

JCB Service un tās meitas uzņēmumi ir pārkāpuši EKL 81. pantu, ar koncesionāriem noslēdzot līgumus vai veicot saskaņotas darbības, kuru mērķis ir konkurences ierobežošana kopējā tirgū, lai sadalītu valstu tirgus un nodrošinātu absolūtu aizsardzību ekskluzīvajās teritorijās, ārpus kurām koncesionāriem ir liegts veikt aktīvu tirdzniecību, un kurām ir raksturīgi šādi elementi:

a) pasīvās tirdzniecības ierobežojumi, kas noteikti koncesionāriem Apvienotajā Karalistē, Īrijā, Francijā un Itālijā, to skaitā ierobežojumi tirdzniecībai ar neapstiprinātiem tālākpārdevējiem, galalietotājiem vai koncesionāriem ārpus ekskluzīvajām teritorijām un it īpaši citās dalībvalstīs;

b) piegādes avotu ierobežojumi, kas saistīti ar līgumos paredzēto preču pirkšanu, kuru veic koncesionāri Francijā un Itālijā, kas liedz koncesionāriem veikt savstarpējas piegādes;

c) atlaižu vai tālākpārdošanas cenu noteikšana koncesionāriem Apvienotajā Karalistē un Francijā;

d) komisijas maksas noteikšana par garantijas apkalpošanu precēm, ko citās dalībvalstīs pārdevuši koncesionāri, kuri reģistrēti ārpus Apvienotās Karalistes ekskluzīvajām teritorijām, ņemot vērā *JC Bamford Excavators Ltd* vai citu *JCB Service* meitas uzņēmumu iniciatīvu, un atbilstoši šo sabiedrību noteiktajai skalai, tādējādi koncesionāru atlīdzību padarot atkarīgu no tirdzniecības ģeogrāfiskā galamērķa;

e) atvieglojumu atcelšana atkarībā no tā, vai tirdzniecība Apvienotajā Karalistē ir veikta ekskluzīvajās teritorijās vai ārpus tām un vai koncesionāri, kuru teritorijā tiek izmantotas līgumā paredzētās preces, panāk vienošanos ar koncesionāriem pārdevējiem, tādējādi koncesionāru atlīdzību padarot atkarīgu no tirdzniecības ģeogrāfiskā galamērķa.

2. pants

Līgums piešķirt atbrīvojumu, ko *JC Bamford Excavators Ltd* iesniedza 1973. gada 30. jūnijā, tiek noraidīts.

3. pants

Pēc šī lēmuma paziņošanas *JCB Service* un tās meitas uzņēmumi izbeidz 1. pantā konstatētos pārkāpumus. *JCB Service* vai tās meitas uzņēmumiem un it īpaši *JC Bamford Excavators Ltd* divu mēnešu laikā pēc šī lēmuma paziņošanas:

a) jāinformē savi koncesionāri, kas reģistrēti Kopienā, ka tie var veikt pasīvu tirdzniecību ar galalietotājiem un koncesionāriem;

b) jāgroza [līgumi], kas noslēgti ar to koncesionāriem, atļaujot veikt pasīvu tirdzniecību ar neapstiprinātiem tālākpārdevējiem citu koncesionāru ekskluzīvajās teritorijās un aktīvu un pasīvu tirdzniecību ar neapstiprinātiem tālākpārdevējiem savā teritorijā vai atļaujot saviem koncesionāriem veikt aktīvu vai pasīvu tirdzniecību ar citiem koncesionāriem, ar galalietotājiem vai to atbilstoši pilnvarotiem aģentiem ārpus to ekskluzīvās teritorijas;

c) jāgroza [līgumi], kas noslēgti ar to koncesionāriem Itālijā un Francijā, atļaujot līgumā paredzētās preces pirkt no citiem koncesionāriem, kuri ir reģistrēti Kopienā, un par to jāinformē visi koncesionāri, kas ir reģistrēti Kopienā;

d) jāinformē savi koncesionāri, kas darbojas Kopienā, ka lūgumi, kurus ir iesnieguši meitas uzņēmumi, kas vēlas no koncesionāriem iekasēt komisijas maksu par garantijas apkalpošanu, nepastāvot pierādījumiem par nesaskaņām starp attiecīgajiem koncesionāriem, tiek uzskatīti par spēkā neesošiem un nav jāņem vērā;

e) jāinformē savi koncesionāri, kas darbojas Apvienotajā Karalistē, ka atlaides, kuras paredzēts piešķirt atbilstoši komercatbalstam plaša profila darbībai, tiek piešķirtas neatkarīgi no tā, vai tirdzniecība ir notikusi koncesionāriem piešķirtajā teritorijā vai ārpus tās un vai ir noslēgts līgums ar citiem koncesionāriem ārpus šīs teritorijas;

f) jānosūta Komisijai sarakstes un iepriekš minēto grozīto [līgumu] kopijas.

4. pants

JCB Service tiek uzlikts naudas sods EUR 39 614 000 apmērā 1. pantā konstatēto pārkāpumu dēļ, izņemot ierobežojumus, kas noteikti tirdzniecībai ar Apvienotajā Karalistē neapstiprinātiem tālākpārdevējiem, par kuriem naudas sods netiek uzlikts."

52 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2001. gada 22. martā (lieta T-67/01), *JCB Service* atbilstoši EKL 230. pantam iesniedza, pirmkārt, lūgumu atcelt Apstrīdēto lēmumu un, pakārtoti, lūgumu daļēji atcelt to pašu lēmumu un vienlaicīgi samazināt tai uzlikto naudas sodu.

53 Apstrīdētā sprieduma rezolutīvās daļas 1. punktā Pirmās instances tiesa ir atcēlusi Apstrīdētā lēmuma 1. panta c)–e) apakšpunktu un 3. panta d) un e) apakšpunktu. Turklāt saskaņā ar Apstrīdētā sprieduma rezolutīvās daļas 2. punktu šī lēmuma 4. punktā *JCB Service* noteiktā naudas soda apmērs tika samazināts līdz 30 miljoniem euro. Visbeidzot, saskaņā ar minētās rezolutīvās daļas 4. punktu *JCB Service* prasība pārējā daļā tika noraidīta.

Lietas dalībnieku prasījumi un tiesvedība Tiesā

54 Apelācijas sūdzībā *JCB Service* lūdz Tiesu:

— pilnībā atcelt Apstrīdēto spriedumu tiktāl, ciktāl tajā nav ievēroti Kopienu tiesību akti, apdraudot *JCB Service* tiesības uz aizstāvību;

— atcelt Apstrīdēto spriedumu tiktāl, ciktāl, pirmkārt, tajā ir uzlikts sods par, iespējams, vispārēju pasīvas tirdzniecības ierobežojumu, kas noteikts koncesionāriem, kuri dibināti Apvienotajā Karalistē, Īrijā, Francijā un Itālijā, kā arī ierobežojumu par piegādes avotiem izmantot tikai izplatītājus, kuri darbojas Francijā un Itālijā, kas rada šķērsli izplatītājiem veikt savstarpējas piegādes, un, otrkārt, tajā *JCB Service* ir uzlikts naudas sods par šiem iespējamajiem pārkāpumiem;

— lietā T-67/01 pieņemt galīgo lēmumu atbilstoši Tiesas Statūtu 61. pantam un līdz ar to pilnībā vai daļēji atcelt Apstrīdēto lēmumu, un, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, atcelt vai samazināt naudas sodu, ko Apstrīdētajā spriedumā *JCB Service* 30 miljonu euro apmērā ir uzlikusi Pirmās instances tiesa;

— atbilstoši Reglamenta 69. pantam piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas radušies gan Pirmās instances tiesā, gan Tiesā;

— pakārtoti, gadījumā, ja Tiesa nelemtu par šo lietu, atlikt lēmumu par tiesāšanās izdevumiem un nodot lietu Pirmās instances tiesai atkārtotai izskatīšanai atbilstoši Tiesas spriedumam.

55 Atbildes rakstā, ko 2004. gada 23. jūnijā Komisija iesniedza saskaņā ar Reglamenta 115. panta 1. punktu un kurā tā ir formulējusi arī pretapelāciju par Apstrīdēto spriedumu, Komisija lūdz Tiesu:

— apelācijas sūdzību noraidīt pilnībā;

— atcelt Apstrīdēto spriedumu tiktāl, ciktāl tajā ir samazināts uzliktā naudas soda apmērs, lai ņemtu vērā atbildību pastiprinošu apstākli (EUR 864 000), un līdz ar to par atbilstošu summu palielināt Apstrīdētajā spriedumā noteikto summu;

— piespriest *JCB Service* atlīdzināt šajā tiesvedībā radušos tiesāšanās izdevumus.

56 2004. gada 26. jūlija vēstulē *JCB Service* atbilstoši Reglamenta 117. panta 1. punktam lūdza atļauju iesniegt replikas rakstu.

57 Ar 2004. gada 5. augusta lēmumu Tiesas priekšsēdētājs ļāva iesniegt replikas rakstu, kurā *JCB Service* uzturēja prasījumus, kas tika izvirzīti pamata apelācijā, un lūdza Tiesu noraidīt pretapelāciju.

Par pamata apelācijas sūdzību

58 Lai pamatotu savus prasījumus atcelt Apstrīdēto spriedumu, *JCB Service* izvirza trīs pamatus. Pirmais pamats ir balstīts uz tiesību uz aizstāvību pārkāpumu; otrais — uz EKL 81. panta pārkāpumu — un trešais — uz Regulas Nr. 17 15. panta pārkāpumu.

Par pirmo pamatu

59 Šis pirmais pamats ir sadalīts divās daļās. *JCB Service* atsaucas, pirmkārt, uz Komisijā notikušās procedūras pārmērīgo ilgumu, kas apdraud tās tiesības uz aizstāvību, un, otrkārt, uz to, ka Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā tās tiesības atsaukties uz nevainīguma prezumpciju. Katrā šajā daļā ir izvirzīti atšķirīgi iebildumi.

Par pirmo daļu

60 Jānorāda, ka Apstrīdētā sprieduma 36. punktā Pirmās instances tiesa vispirms ir atsaukusies uz Tiesas pastāvīgo judikatūru, saskaņā ar kuru saprātīga termiņa ievērošana, īstenojot administratīvas procedūras saistībā ar konkurences politikas jautājumiem, ir vispārējs Kopienu tiesību princips, kura ievērošanu nodrošina Kopienu tiesa (skat. 2002. gada 15. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, no C-250/99 P līdz C-252/99 P un C-254/99 P *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, *Recueil*, I-8375. lpp., 167.–171. punkts).

61 Pirms nostājas ieņemšanas attiecībā uz *JCB Service* izteiktajiem argumentiem Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 37. punktā ir nošķīrusi divas attiecīgās administratīvās procedūras, proti, pirmkārt, 1973. gadā paziņoto līgumu pārbaudi, kura tika pabeigta, Apstrīdētā lēmuma 2. pantā noraidot lūgumu piešķirt atbrīvojumu, un, otrkārt, 1996. gadā iesniegtās sūdzības izskatīšanu, kuras rezultāti ir izklāstīti citos Apstrīdētā lēmuma rezolutīvās daļas pantos, kas attiecas uz pārkāpumu.

62 Attiecībā uz procedūru, kas tika īstenota pēc 1973. gadā izdarītā paziņojuma, Pirmās instances tiesa Apstrīdētā lēmuma 38. punktā ir norādījusi, ka Komisija paziņotos līgumus 1992. gadā reģistrēja, nepieņemot lēmumu, un ka tikai pēc *JCB Bamford Excavators* sniegtās atbildes uz pirmo paziņojumu par iebildumiem atbildētāja atkārtoti pārbaudīja šos līgumus saistībā ar izskatāmo sūdzību.

63 Tajā pašā Apstrīdētā sprieduma punktā Pirmās instances tiesa ir norādījusi, ka, "šai procedūrai ilgstot 27 gadus, nav izpildīts administrācijas pienākums izteikt konkrētu viedokli un saprātīgā termiņā izbeigt uzsākto procedūru", tomēr precizējot, ka, "lai arī cik peļama nebūtu šī pienākuma neizpilde, tā nevarēja ietekmēt ne lūguma piešķirt atbrīvojumu noraidīšanas likumīgumu, ne pārkāpuma konstatēšanas procedūras likumīgumu".

64 Šajos apstākļos Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 40. punktā ir norādījusi, ka principa, kas noteic, ka Komisijai ir jārīkojas saprātīgā termiņā, pārkāpums, ja tas ir pierādīts, tāda lēmuma atcelšanu, kas pieņemts, pabeidzot administratīvu procedūru, kura saistīta ar konkurenci, pamato tikai tad, ja arī šis lēmums ir saistīts ar attiecīgā uzņēmuma tiesību uz aizstāvību pārkāpumu. Ja nav pierādīts, ka pārmērīgi ieilgusī norise ir ietekmējusi attiecīgo uzņēmumu spēju efektīvi aizstāvēties, iepriekš minētā principa neievērošana neietekmē administratīvās procedūras spēkā esamību.

65 Apstrīdētā sprieduma 42. punktā Pirmās instances tiesa ir norādījusi arī to, ka *JCB Service* nav uzsvērusi, ka ilgā termiņa rezultātā būtu radušies konkrēti procesuāli pārkāpumi, un ka tā tikai uzsvērusi, ka Komisijas rīcība norādīja uz lietas sliktu pārvaldību. Līdz ar to Pirmās instances tiesa uzskata, ka, lai pārbaudītu ar atcelšanu saistītos prasījumus, nekādas nozīmes nav tam, cik ilgs laiks ir pagājis kopš 1973. gadā notikušās paziņošanas.

66 Attiecībā uz sūdzības izskatīšanu, kas Komisijai tika iesniegta 1996. gada 15. februārī, Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 43. punktā ir norādījusi, ka kopējais procedūras ilgums — 4 gadi, 10 mēneši un 6 dienas — nešķiet pārmērīgs termiņš, ņemot vērā lietas, kurā ir iesaistītas vairākas dalībvalstis un kas attiecas uz piecām pārkāpuma daļām, sarežģītību un nepieciešamību sagatavot otro paziņojumu par iebildumiem.

67 Pirmās instances tiesa turklāt Apstrīdētā sprieduma 45. punktā ir norādījusi, ka *JCB Service* nav apgalvojusi, ka saprātīga termiņa neievērošana, Komisijai izskatot sūdzību, šajā gadījumā izraisīja tiesību uz aizstāvību neievērošanu. Pirmās instances tiesa piebilda: "kā tas tika apstiprināts tiesas sēdē, *JCB Service* tikai apgalvo, ka procedūras ilgums norāda uz Komisijas neobjektivitāti un lietas sliktu pārvaldību, un tādējādi pierāda Apstrīdētā lēmuma prettiesiskumu. Šajos apstākļos, nepastāvot vajadzībai lemt par sūdzības izskatīšanas termiņa pārmērīgo ilgumu, ir jāsecina, ka izvirzītais pamats nav pietiekams, lai pilnībā vai daļēji atceltu Apstrīdētā sprieduma rezolutīvo daļu".

68 Visbeidzot, Apstrīdētā sprieduma 46. punktā Pirmās instances tiesa ir secinājusi, ka *JCB Service* izvirzītais pamats nevar ietekmēt Apstrīdētā lēmuma likumīgumu ne saistībā ar lūgumu piešķirt atbrīvojumu, ne saistībā ar pārkāpumu un ka tas ir jānoraida kā neefektīvs.

69 Pirmkārt, *JCB Service* pārmet Pirmās instances tiesai, ka tā ir noraidījusi pirmo pamatu, kas izvirzīts, lai pamatotu prasību, kas celta par Apstrīdēto lēmumu un kas balstīta uz to, ka Komisija nav izpildījusi savu pienākumu rīkoties saprātīgā termiņā, nelemjot par tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, uz kuru tā tomēr bija tieši norādījusi. Turklāt *JCB Service* uzsver, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, jo tā neņēma vērā objektīvus draudus tiesībām uz aizstāvību, uz ko, viņasprāt, norādīja jau tas, ka procedūras kopējais termiņš acīmredzami bija pārmērīgi ilgs.

70 Šajā sakarā ir jāatgādina, kā tas izriet no Apstrīdētā sprieduma 32. un 33. punkta, ka *JCB Service* Pirmās instances tiesā apgalvoja, ka Komisija nav izpildījusi savu pienākumu rīkoties saprātīgā termiņā, kas izriet gan no vispārējā Kopienu tiesību principa, gan no Romas 1950. gada 4. novembra Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā — "ECTK") 6. panta 1. punkta. *JCB Service* uzskata, ka līgumi, kas attiecas uz tās izplatīšanas sistēmu, bija paziņoti 1973. gada 30. jūnijā, bet Komisija šo procedūru izbeidza 27 gadus vēlāk, noraidot lūgumu piešķirt atbrīvojumu. Turklāt šī pati sabiedrība uzskata, ka pārkāpumu procedūra, kas tika uzsākta pēc *Central Parts* iesniegtās sūdzības, ilga apmēram piecus gadus, kas arī nav saprātīgs termiņš.

71 Jāsecina, ka pretēji *JCB Service* izteiktajam argumentam, tā pietiekami vispārīgi Pirmās instances tiesā atsaucās uz tiesību uz aizstāvību pārkāpumu saistībā ar abu administratīvo procedūru pārmērīgo ilgumu (paziņojums un pārkāpums), tomēr konkrēti neprecizējot, kādā veidā tās spēja aizstāvēt savu nostāju katrā atsevišķā posmā vienā vai otrā procedūrā tika ietekmēta.

72 It īpaši attiecībā uz paziņošanas procedūru *JCB Service* tikai kritizēja šīs procedūras pārmērīgo ilgumu. Pirmās instances tiesa pamatoti Apstrīdētā sprieduma 39. punktā norādīja, ka tas vien, ka pēc līguma paziņošanas Komisija lēmumu ir pieņēmusi, pārsniedzot saprātīgu termiņu, nepadara to par prettiesisku.

73 Viens pats šis nokavējums neradīja kaitējumu *JCB Service* interesēm. Pēc līgumu paziņošanas 1973. gadā un visā laika posmā līdz Apstrīdētā lēmuma pieņemšanai uz *JCB Service* attiecās Regulas Nr. 17 15. panta 5. punkta noteikumi.

74 Attiecībā uz to Apstrīdētā lēmuma daļu, kurā ir konstatēts EKL 81. panta 1. punkta pārkāpums un ir uzlikts naudas sods *JCB Service*, ir jāatgādina, ka Pirmās instances tiesa ir uzsvērusi, ka *JCB Service* tikai izteica argumentu, ka procedūras ilgums liecina par Komisijas neobjektivitāti un sliktu lietas pārvaldību un tādējādi ar to pietiek, lai pierādītu Apstrīdētā lēmuma prettiesiskumu.

75 Jāsecina, ka Pirmās instances tiesa varēja pamatot savu argumentāciju, nepārkāpjot Kopienu tiesības un nesagrozot *JCB Service* argumentus.

76 *JCB Service* tomēr apgalvo, ka tai tika liegtas tiesības lūgt sodīt Komisiju par tās bezdarbību, iesniedzot prasību sakarā ar bezdarbību atbilstoši EKL 232. pantam, un katrā ziņā aizstāvēt savu nostāju pret jebkuru citu kļūdainu Komisijas viedokli procesuālajā dialogā starp paziņotāju un Komisiju, kā arī pārkāpuma procedūrā.

77 Pat ja *JCB Service* iepriekš minētos argumentus varētu izvirzīt Tiesā, ir jāprecizē, ka tiesību uz aizstāvību izmantošanu nevar ietekmēt ilgais termiņš starp līgumu paziņošanu 1973. gadā un Apstrīdētā lēmuma pieņemšanu. Šajā laika posmā *JCB Service* varēja, pirmkārt, pret Komisiju iesniegt prasību sakarā ar bezdarbību, lai tā pieņemtu lēmumu par lūgumu piešķirt atbrīvojumu, par kuru ir strīds, un, otrkārt, iesniedzot A/B veidlapu, paziņot Komisijai par līgumiem vai darbībām, kurās tā ir iesaistījusies. Šajā gadījumā tas tā nenotika.

78 No tā izriet, ka *JCB Service* katrā ziņā nevar atsaukties uz tiesību uz aizstāvību pārkāpumu paziņošanas procedūrā.

79 Attiecībā uz pārkāpumu procedūru ir jānorāda, ka *JCB Service* nav izvirzījusi nevienu konkrētu argumentu, lai pierādītu tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, kas būtu saistīts ar *Central Parts* sūdzības izskatīšanu Komisijas dienestos. Turklāt *JCB Service* Tiesā nav apstrīdējusi pamatojumu, ar kādu Pirmās instances tiesa ir noraidījusi tās iebildumu, ka Komisija nav ievērojusi tās tiesības piekļūt lietas materiālos iekļautajiem dokumentiem, kas varētu noderēt tās aizstāvībai.

80 Līdz ar to šis arguments ir jānoraida un pirmais *JCB Service* izvirzītais arguments jāatzīst par nepamatotu.

81 Otrkārt, *JCB Service* pārmet Pirmās instances tiesai, ka tā ir pieļāvusi kļūdu novērtējumā, nenosakot sodu par to, ka Apstrīdētajā lēmumā Komisija ir nošķīrusi paziņošanas procedūru un pārkāpumu procedūru. Šāda nošķiršana ir pilnīgi nepamatota, un tās mērķis ir noliegt, ka lēmuma pieņemšanas procesa pārmērīgais ilgums negatīvi ietekmēja visu attiecīgo lietu kopumā.

82 Jāsecina, ka, pat ja formāli Apstrīdētajā lēmumā nav nošķirta paziņošanas procedūra un pārkāpumu procedūra, no šī lēmuma skaidri izriet, ka Komisijas vērtējums atsevišķi attiecas uz lūgumu piešķirt atbrīvojumu un uz pārkāpumu procedūru.

83 Vispirms attiecībā uz to Apstrīdētā lēmuma daļu, kas attiecas uz 1973. gada lūguma piešķirt atbrīvojumu noraidīšanu, no šī lēmuma simt deviņdesmit septītā līdz divsimt divdesmit otrā apsvēruma skaidri izriet, ka pirms lūguma piešķirt

atbrīvojumu noraidīšanas Komisija pārbaudīja, vai šo lūgumu var izpildīt atbilstoši EKL 81. panta 3. punktam vai atbilstoši režīmiem, kas paredzēti regulās, kuras pieņemtas saskaņā ar šo pantu, proti, Komisijas 1983. gada 22. jūnija Regulā (EEK) Nr. 1983/83 par Līguma [81.] panta 3. punkta piemērošanu dažām ekskluzīvās izplatīšanas līgumu kategorijām (OV L 173, 1. lpp.), Komisijas 1995. gada 28. jūnija Regulā (EK) Nr. 1475/95 par Līguma [81.] panta 3. punkta piemērošanu dažām mehānisko transportlīdzekļu izplatīšanas un apkalpošanas līgumu kategorijām (OV L 145, 25. lpp.; turpmāk tekstā — "Regula Nr. 1475/95") un Komisijas 1999. gada 22. decembra Regulā (EK) Nr. 2790/1999 par Līguma 81. panta 3. punkta piemērošanu vertikālo līgumu un saskaņotu darbību kategorijām (OV L 336, 21. lpp.).

84 Tas pats attiecas arī uz to Apstrīdētā lēmuma daļu, kurā ir konstatēts pārkāpums. Kā izriet no Apstrīdētā lēmuma simt četrdesmitā līdz simt septiņdesmitā apsvēruma, Komisijas vērtējums nepārprotami ir balstīts uz *JCB Service* līgumiem vai to noteikumiem, kas nav paziņoti parastajā veidā, proti, nav paziņoti, iesniedzot Regulā Nr. 27 paredzēto A/B veidlapu. Turklāt no Apstrīdētā lēmuma izriet, ka Komisija ir ņēmusi vērā *JCB Service* rīcību, kas nebija saistīta ar 1973. gadā paziņotajiem līgumiem.

85 Šajā jautājumā *JCB Service* tomēr Pirmās instances tiesā un šajā tiesvedībā apgalvo, ka jaunākie grozījumi 1973. gadā paziņotajos līgumos, kaut arī tie Komisijai tika paziņoti, neiesniedzot A/B veidlapu, ņemot vērā šajā lietā pastāvošos apstākļus, bija jāņem vērā un attiecībā uz tiem bija jāpiemēro Regulas Nr. 17 15. panta 5. punkts.

86 Šādam argumentam katrā ziņā nevar piekrist. Jāatgādina, ka iepriekš minētās A/B veidlapas izmantošana ir obligāta un tā ir neizbēgams priekšnosacījums paziņošanas spēkā esamībai (skat. 1980. gada 29. oktobra spriedumu apvienotajās lietās no 209/78 līdz 215/78 un 218/78 *Van Landewyck* u.c./Komisija, *Recueil*, 3125. lpp., 61. un 62. punkts).

87 Līdz ar to Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 41. punktā pamatoti ir norādījusi, ka tiktāl, ciktāl lēmumā ir konstatēts pārkāpums, tā pamatojumā nav minēti elementi, kas tika paziņoti, un ir mēģināts pierādīt, ka darbības, par kurām tiek vainota *JCB Service*, nesaskan ar paziņoto līgumu noteikumiem. Pirmās instances tiesa pamatoti ir secinājusi, ka laiks, kas ir pagājis kopš līgumu paziņošanas, nevar ietekmēt, vai pārkāpumu procedūra, kura balstīta uz elementiem, kas netika paziņoti, ir likumīga.

88 Visbeidzot, attiecībā uz naudas sodu, ko Komisija ir uzlikusi *JCB Service*, no šī lēmuma un konkrēti no tā divsimt divdesmit septītā un divsimt divdesmit astotā apsvēruma neapšaubāmi izriet, ka 1973. gada līgumi, kas tika paziņoti atbilstoši Regulas Nr. 27 formālajām prasībām, netika ņemti vērā, Komisijai novērtējot uzliekamā naudas soda apmēru.

89 No iepriekš izklāstītā izriet, ka otrais *JCB Service* izvirzītais iebildums ir jānoraida un tādējādi šī pamata pirmā daļa ir jāatzīst par nepamatotu.

Par otro daļu

90 Jāprecizē, ka Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 50. punktā ir atgādinājusi, ka nevainīguma prezumpcijas princips ir daļa no Kopienu tiesību sistēmas un attiecas uz procedūrām, kas saistītas ar uzņēmumiem piemērojamo konkurences tiesību normu pārkāpumiem, par kuriem var uzlikt naudas sodu vai kavējuma naudu (1999. gada 8. jūlija spriedums lietā C-199/92 P *Hüls*/Komisija, *Recueil*, I-4287. lpp., 149. un 150. punkts, kā arī spriedums lietā C-235/92 P *Montecatini*/Komisija, *Recueil*, I-4539. lpp., 175. un 176. punkts).

91 Ņemot vērā šo judikatūru, Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 53. punktā ir norādījusi, ka, lai pierādītu, ka ir pārkāpts nevainīguma prezumpcijas princips, nepietiek ar to vien, ka Komisija sagatavoja divus secīgus paziņojumus par iebildumiem.

92 Tajā pašā punktā Pirmās instances tiesa ir piebildusi, ka Komisijai varētu pārmest vispārējas attiecīgā uzņēmuma vainojamības prezumpcijas izdarīšanu tikai tad, ja tās konstatētie faktiskie apstākļi Apstrīdētajā lēmumā nebūtu pamatoti ar tās sniegtajiem pierādījumiem.

93 Ņemot vērā, ka 1995. gada 16. maijā tirdzniecības departamenta direktors izdeva paziņojumu, kas tika nosūtīts *JCB* grupā ietilpstošo sabiedrību vadītājiem un kurā bija norādīts, ka paralēlā importa aizliegums ir pretrunā Komisijas lēmumiem un Tiesas judikatūrai, Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 54. punktā ir norādījusi, ka *JCB Service* nevar apgalvot, ka tai nebija zināmas Kopienas konkurences tiesību prasības, par ko, starp citu, liecina šo līgumu paziņošana pēc Apvienotās Karalistes pievienošanās Kopienai.

94 Šajā pašā sakarā attiecībā uz 1995. gada 13. aprīļa *Berkeley JCB* vēstuli, ko tā nosūtīja *JCB Sales*, Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 55. punktā ir norādījusi, ka šī sarakste norāda uz lūgumiem, kurus šim izplatītājam varēja izteikt gan galalietotāji, gan aģenti, piebilstot, ka, pat ja pieņemtu, ka Komisija nav pareizi interpretējusi šo teikuma daļu, Apstrīdētajā lēmumā norādot, ka ar to bija domāti ārvalstu galalietotāji un atbilstoši pilnvaroti viņu aģenti, šī iespējamā neprecizitāte nenorāda uz neobjektīvu attieksmi, bet gan ne uz ko vairāk kā uz sliktu dokumenta izpratni.

95 Turklāt Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 56. punktā attiecībā uz *Cour d'appel de Paris* 1998. gada 8. aprīļa spriedumu un *Tribunal de commerce de Nîmes* [Nimas Tirdzniecības tiesa] (Francija) 1999. gada 22. jūnija spriedumu ir norādīju-

si — tas, ka sūdzības iesniedzējs Regulas Nr. 17 piemērošanas procedūrā, iespējams, bija rīkojies nosodāmi, par ko tam ar tiesas nolēmumu ir noteikts sods, neietekmē to pārkāpumu esamību, kuros tiek vainota *JCB Service* un kuri turklāt ir atšķirīgi.

96 Visbeidzot, attiecībā uz tās sarunas ierakstu, kas starp "Konkurences" ĢD pārstāvjiem un *Watling JCB* atbildīgajām personām notika apstiprinātā izplatītāja *Watling JCB* telpās 1996. gada 6. novembrī, Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 58. punktā ir norādījusi, ka sarunu laikā sniegtajā aprakstā par *JCB* grupas un viena no tās apstiprinātajiem izplatītājiem attiecībām nevar skaidri nodalīt nevienu apstākli, kas varētu būtu apstiprinošs vai noliedzošs pierādījums, ka izplatīšanas tīklā veiktajām darbībām piemīt pārkāpuma raksturs. Pirmās instances tiesa uzskata, ka nav iespējams apstiprināt, ka Komisija pārkāpuma elementu pārbaudē nav ņēmusi vērā dokumentu tāpēc, lai izvairītos no attaisnojoša pierādījuma.

97 *JCB Service* uzskata, ka Apstrīdētais spriedums pārkāpj nevainīguma prezumpcijas principu, saskaņā ar kuru tiek pieņemts, ka visas saprātīgas šaubas par pierādījumiem ir jāvērtē par labu apsūdzētajam. Šajā sakarā Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi acīmredzamas kļūdas vērtējumā, jo nav izpildījusi pienākumu ņemt vērā atsevišķus pierādījumus, ko bija iesniegusi *JCB Service*, un tos pārbaudīt saistībā ar citiem pierādījumiem, lai pamatojumā būtu iekļauts uzticamu, precīzu un saskaņotu faktu kopums. Turklāt Pirmās instances tiesa nepamatoti noraidīja vai ignorēja pierādījumus, kas, kā uzskata *JCB Service*, apstiprināja, ka Komisija ir pārkāpusi nevainīguma prezumpcijas principu.

98 *JCB Service*, pirmkārt, apgalvo, ka lietas materiālu izskatīšana šajā lietā, kuras rezultātā tika sagatavoti divi paziņojumi par iebildumiem, norāda uz Komisijas neobjektivitāti un tādējādi ir pamatots apgalvojums par nevainīguma prezumpcijas principa pārkāpumu. Šajos apstākļos *JCB Service* būtībā uzsver, ka Pirmās instances tiesa nepamatoti Apstrīdētā sprieduma 53. punktā ir norādījusi, ka, lai pierādītu, ka

šis princips minētajā lietā nav ievērots, nepietiek tikai ar to vien, ka Komisija pieņēma divus paziņojumus par iebildumiem.

99 Šajā sakarā ir jānorāda, ka Komisijas sagatavotu paziņojumu par iebildumiem nekādā gadījumā nevar uzskatīt par attiecīgā uzņēmuma vainojamības prezumpcijas pierādījumu. Pretējā gadījumā jebkuras procedūras uzsākšana šajā jautājumā, iespējams, varētu būt pretrunā nevainīguma prezumpcijas principam.

100 Turklāt ir jāatgādina, ka pirmajā paziņojumā par iebildumiem nebija ņemts vērā 1973. gadā izdarītais paziņojums, uz ko *JCB Service* ir norādījusi 1998. gada 6. jūlijā savos rakstveida apsvērumos par šo paziņojumu un pēc tam arī 1998. gada 16. oktobrī Komisijas dienestu rīkotās uzklausīšanas laikā. Līdz ar to saistībā ar šo situāciju un, lai labotu pirmajā paziņojumā pieļautos trūkumus, Komisija, ņemot vērā *JCB Service* apsvērumus, pieņēma otro paziņojumu par iebildumiem.

101 No tā izriet, ka pretēji tam, ko šajā gadījumā apgalvo *JCB Service*, divu secīgu paziņojumu par iebildumiem sagatavošana iepriekšējā punktā minētajā situācijā nekādā gadījumā nav apstāklis, kas pierāda nevainīguma prezumpcijas principa pārkāpumu.

102 Tādējādi pirmais *JCB Service* izvirzītais iebildums ir jānoraida kā nepamatots.

103 Otrkārt, *JCB Service* pārmet Pirmās instances tiesai, ka tā nav sodījusi Komisiju par vērtējumu, kas pamatots ar *JCB Service* iekšējiem dokumentiem, piemēram, 1995. gada 13. aprīļa vēstuli, ko *Berkeley JCB* nosūtīja *JCB Sales*, 1995. gada 16. maija paziņojumu un protokolu, kurā ir atspoguļota viedokļu apmaiņa ar *Watling JCB*, kas notika 1996. gada 6. novembrī. *JCB Service* uzskata, ka Komisija šos dokumentus pārbaudīja neobjektīvi, nepievēršot uzmanību attaisnojošiem apstākļiem un prezumējot tās vainu.

104 Šajos apstākļos *JCB Service* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa, tāpat kā Komisija, nepamatoti neņēma vērā un ignorēja dažus valsts tiesu vai iestāžu lēmumus, kas norādīja uz *JCB Service* noslēgto līgumu likumību, kā arī to īstenošanu, proti: a) *Cour d'appel de Paris* 1998. gada 8. aprīļa, b) *Tribunal de commerce de Nîmes* 1999. gada 22. jūnija, c) Francijas Konkurences padomes 2001. gada 20. jūlija un d) Īrijas Konkurences iestādes 1994. gada 22. septembra lēmumus.

105 Vispirms ir jāsecina, ka, kaut arī *JCB Service* formāli atsaucas uz kļūdām novērtējumā vai pamatojumā, tā būtībā vēlas apšaubīt Pirmās instances tiesas veikto faktisko apstākļu novērtējumu un it īpaši apstrīdēt dažu to faktisko apstākļu un dokumentu pierādījuma spēku, kā rezultātā minētā tiesa secināja, ka Komisija pret to bija objektīva.

106 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru no EKL 225. panta un Tiesas Statūtu 58. panta pirmās daļas izriet, ka tikai Pirmās instances tiesas kompetencē ir, pirmkārt, konstatēt faktus, izņemot gadījumus, kad no tai nodotajiem lietas materiāliem izriet tās izdarīto secinājumu būtiska neprecizitāte, un, otrkārt, novērtēt šos faktus. Ja Pirmās instances tiesa ir konstatējusi vai novērtējusi faktus, Tiesas kompetencē saskaņā ar EKL 225. pantu ir pārbaudīt šo faktu juridisko kvalifikāciju un tiesiskās sekas, ko Pirmās instances tiesa ir paredzējusi (skat. 1998. gada 17. decembra spriedumu lietā C-185/95 P *Baustahlgewebe*/Komisija, *Recueil*, I-8417. lpp., 23. punkts, un 2006. gada 6. aprīļa spriedumu lietā C-551/03 P *General Motors*/Komisija, Krājums, I-3173. lpp., 51. punkts).

107 Turklāt no judikatūras izriet, ka Tiesas kompetencē nav ne konstatēt faktus, ne arī principā pārbaudīt pierādījumus, ar ko Pirmās instances tiesa ir pamatojusi šos faktus. Ja šie pierādījumi ir iegūti likumīgi un vispārējie tiesību principi, kā arī procesuālās normas, kas ir piemērojamas jautājumā par pierādīšanas pienākumu un pārvaldību, ir ievērotas, tikai Pirmās instances tiesa var novērtēt, kāda nozīme ir piešķirama apstākļiem, kas tai darīti zināmi. Ja vien šie apstākļi nav sagrozīti, šis vērtējums nav tiesību jautājums, ko Tiesa var pārbaudīt (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Baustahlgewebe*/Komisija, 24. punkts; 2005. gada 14. jūlija spriedumu lietā C-40/03 P *Rica Foods*/Komisija, Krājums, I-6811. lpp., 60. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā *General Motors*/Komisija, 52. punkts, un 2006. gada 18. maija spriedumu lietā C-397/03 P *Archer Daniels Midland* un *Archer Daniels Midland Ingredients*/Komisija, Krājums, I-4429. lpp., 85. punkts).

108 Jāatgādina arī, ka, lai fakti un pierādījumi nebūtu jānovērtē no jauna, šādai faktu sagrozīšanai ir acīmredzami jāizriet no lietas materiāliem (iepriekš minētais spriedums lietā *General Motors*/Komisija, 54. punkts).

109 Jāsecina, ka Pirmās instances tiesas vērtējums, kas minēts Apstrīdētā sprieduma 54.–59. punktā, ir faktu vērtējums, kuru nevar apšaubīt apelācijas tiesvedībā, jo *JCB Service* nav pierādījusi, ka Pirmās instances tiesa ir sagrozījusi tai nodotajos lietas materiālos iekļauto dokumentu saturu. Pirmās instances tiesa ir pārbaudījusi tikai to, vai šo pierādījumu pārbaudi, ko veikusi Komisija, var atzīt par neobjektīvu, lai secinātu, ka to šajā gadījumā nevar atzīt.

110 Līdz ar to šie pirmie argumenti, ko ir minējusi *JCB Service* saistībā ar otro iebildumu, ir jānoraida kā nepieņemami.

111 *JCB Service* saistībā ar šo iebildumu atsaucas arī uz Francijas Konkurences padomes 2001. gada 20. jūlija lēmumu un Īrijas Konkurences biroja 1994. gada 22. septembra lēmumu, kas tai bijuši labvēlīgi.

112 Ja pieņem, ka šajā gadījumā varētu atsaukties uz pirmo no iepriekšējā punktā minētajiem lēmumiem, ir jāsecina, ka tas tika pieņemts pēc Apstrīdētā lēmuma. Tādējādi, pamatojoties uz to vien, nevar apstrīdēt ne Apstrīdētā sprieduma, ne Apstrīdētā lēmuma likumīgumu.

113 Attiecībā uz iepriekš minēto Īrijas Konkurences biroja lēmumu ir jānorāda, ka tas Pirmās instances tiesā netika minēts saistībā ar nevainīguma prezumpcijas principa pārkāpumu.

114 Ja šajos apstākļos kādam lietas dalībniekam ļautu Tiesā pirmoreiz izvirzīt pamatus un argumentus, ko tas nebija izvirzījis Pirmās instances tiesā, tas varētu Tiesai, kuras kompetence apelācijas tiesvedībā ir ierobežota, lūgt risināt strīdu, kas ir plašāks par strīdu, kuru ir izskatījusi Pirmās instances tiesa. Līdz ar to apelācijas tiesvedībā Tiesas kompetencē ir tikai novērtēt tiesisko risinājumu, kas sniegts atbilstoši pamatiem un argumentiem, kuri tika izvirzīti pirmajā instancē (skat. 2000. gada 30. marta spriedumu lietā C-266/97 P *VBA/VGB* u.c., *Recueil*, I-2135. lpp., 79. punkts).

115 Līdz ar to arī tie *JCB Service* apgalvojumi, kas pamatoti ar Īrijas Konkurences biroja lēmumu, ir jānoraida kā nepieņemami.

116 No iepriekš izklāstītā izriet, ka otrais *JCB Service* izvirzītais iebildums ir jānoraida kā nepieņemams.

117 *JCB Service* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa Apstrīdētajā spriedumā nepamatoti nav ņēmusi vērā dažus pierādījumus, kas liecina par nevainīguma prezumpcijas principa pārkāpumu, proti, *JCB Sales* tirdzniecības direktora 1997. gada 2. jūnija faksu un 1996. gada 26. janvāra ziņojumu.

118 Attiecībā uz 1996. gada 26. janvāra ziņojumu ir jānorāda, ka — tāpat kā iepriekš minētais Īrijas Konkurences biroja lēmums — arī šis ziņojums netika minēts Pirmās instances tiesā saistībā ar nevainīguma prezumpcijas principa pārkāpumu, un tādējādi, kā izriet no Apstrīdētā sprieduma 114. punkta, arguments, kas ir pamatots ar šo ziņojumu, ir jānoraida kā nepieņemams.

119 Attiecībā uz 1997. gada 2. jūnija faksu, ko kāds ĢD IV ierēdnis bija nosūtījis *Central Parts* pārstāvim un kurā bija darīts zināms Komisijas dienestu nodoms savākt *JCB Service* nelabvēlīgus pierādījumus, ir jāsecina, ka apgalvojumi, kuri ir pamatoti ar šo faksu, katrā ziņā nav pierādījums, ka Pirmās instances tiesa ir sagrozījusi tai sniegtos pierādījumus.

120 Šajā sakarā ir jānorāda, ka minētais fakss prasītāja (*Central Parts*) pārstāvim tika nosūtīts 1997. gada 2. jūnijā, proti, vairāk nekā sešus mēnešus pēc pārbaudes, ko Komisijas dienesti 1996. gada 5. novembrī veica *JCB* grupā ietilpstošajām sabiedrībām un tās koncesionāriem Apvienotajā Karalistē piederošajās telpās. Tas, ka kādam Komisijas ierēdnim, kurš, kā norāda *JCB Service*, bija piedalījies *Central Parts* sūdzības izskatīšanā, bija savs viedoklis par šīs sūdzības noraidīšanu vai pārkāpumu procedūras uzsākšanu, šajos apstākļos neļauj secināt, ka Komisijas dienesti attiecīgo lietu izskatījuši neobjektīvi un ka tādējādi ir noticis nevainīguma prezumpcijas principa pārkāpums.

121 No visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 60. punktā pamatoti secinājusi, ka administratīvās procedūras norise neliecina par to, ka Komisija dokumentus un faktus interpretējusi tendenciozi vai neprecīzi, ne arī ka tai būtu bijusi neobjektīva attieksme pret prasītāju apelācijas tiesvedībā.

122 No tā izriet, ka pēdējais *JCB Service* izvirzītais iebildums un šī pamata otrā daļa, kā arī līdz ar to pirmais pamats kopumā ir jānoraida kā daļēji nepieņemami un daļēji nepamatoti.

Par otro pamatu

123 Šis otrais pamats ir sadalīts divās daļās. *JCB Service* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa ir pārkāpusi, pirmkārt, EKL 81. panta 1. punktu un, otrkārt, EKL 81. panta 3. punktu, atsakoties atcelt Apstrīdēto lēmumu tiktāl, ciktāl tajā ir noraidīts lūgums piešķirt atbrīvojumu, ko *JCB Service* iesniegusi 1973. gadā. Saistībā ar katru no šīm divām daļām ir izvirzīti atšķirīgi iebildumi.

Par pirmo daļu

124 *JCB Service* pārmet Pirmās instances tiesai, ka tā ir pieļāvusi kļūdas tiesību piemērošanā saistībā ar, pirmkārt, pirmo pārkāpuma elementu, kas ir norādīts Apstrīdētā lēmuma 1. panta a) punktā un kas attiecas uz *JCB* grupas koncesionāriem, kas darbojas Apvienotajā Karalistē, Īrijā un Francijā, noteiktiem ierobežojumiem veikt pasīvo tirdzniecību ar neapstiprinātiem izplatītājiem, galalietotājiem vai izplatītājiem, kas atrodas ārpus ekskluzīvajām teritorijām un it īpaši citās dalībvalstīs, un, otrkārt, otro pārkāpuma elementu, kas ir norādīts minētā lēmuma 1. panta b) punktā un kas attiecas uz koncesionāriem, kas darbojas Francijā, kā arī Itālijā, noteiktiem piegādes avotu ierobežojumiem, aizliedzot tiem veikt savstarpējas piegādes.

— Par pirmo pārkāpuma elementu, kas attiecas uz pasīvās tirdzniecības ierobežojumiem koncesionāriem, kuri darbojas Apvienotajā Karalistē, Īrijā un Francijā

125 Pirmkārt, attiecībā uz Apvienoto Karalisti Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 86. punktā ir norādījusi, ka paziņotajos līgumos, kas attiecas uz konkrētās dalībvalsts galvenajiem izplatītājiem un tālākpārdevējiem, redakcijā, kurā 1975. gadā tika izdarīti grozījumi, ir iekļauts 4. noteikums. Šis noteikums, kurā ir paredzēts aizliegums veikt tirdzniecību ar neapstiprinātiem aģentiem, nav vispārējs aizliegums veikt tirdzniecību ar galatālākpārdevējiem vai apstiprinātiem aģentiem ārpus piešķirtās teritorijas. Tomēr Komisija minēto noteikumu interpretēja kā vispārēju aizliegumu veikt tirdzniecību ārpus attiecīgās teritorijas.

126 Apstrīdētā sprieduma 88. punktā aplūkojot dažādus dokumentus, proti, *Watling JCB* 1992. gada 26. oktobra vēstuli *Queen's Award Office* sekretāram, *Berkeley JCB* 1995. gada 13. aprīļa vēstuli *JCB Sales*, *TC Harrison JCB* 1995. gada 21. novembra vēstuli un *Gunn JCB* vēstuli *JCB Sales*, Pirmās instances tiesa ir konstatējusi, ka attiecīgie dokumenti nepārprotami norāda, ka izplatītāji uzskatīja, ka viņu līgums ar *JCB* grupu tiem uzliek pienākumu veikt ierobežotu tirdzniecību, un tā rezultātā attiecīgi rīkojās. Turklāt Pirmās instances tiesa ir precizējusi, ka papildus attiecīgā līguma 4. noteikumā iekļautajam aizliegumam veikt tirdzniecību ar neapstiprinātiem aģentiem, attiecīgie izplatītāji rīkojās tā, it kā uz tiem attiektos plašāks aizliegums veikt tirdzniecību ārpus savas teritorijas, it īpaši eksportu.

127 Ņemot vērā šos apsvērumus, Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 89. punktā secināja, ka Apvienotajā Karalistē tika īstenota ierobežojoša prakse, kas atšķiras no paziņoto līgumu satura, un ka līdz ar to pirmais pārkāpuma elements, kas attiecas uz pasīvās tirdzniecības ierobežojumiem, ir pierādīts.

128 *JCB Service* apgalvo, ka acīmredzami kļūdainas faktu analīzes rezultātā Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, nosakot sodu par izplatītājam

uzlikto pienākumu nepārdot preces vairumā, lai tās pārdotu tālāk citiem neapstiprinātiem izplatītājiem, proti, pienākumu, kas bija iekļauts attiecīgā līguma 4. noteikumā.

129 Vispirms ir jāsecina, ka savā iebildumā *JCB Service* tikai vispārīgi apstrīd faktu un pierādījumu vērtējumu, ko Pirmās instances tiesa ir veikusi Apstrīdētā sprieduma 88. punktā, kā arī secinājumu, kas ir izdarīts minētā sprieduma 89. punktā, būtībā apgalvojot, ka Pirmās instances tiesai bija jānonāk pie pretēja secinājuma, ņemot vērā šajā gadījumā pastāvošos faktiskos apstākļus. *JCB Service* tomēr neizvirza nevienu būtisku argumentu, kas ļautu secināt, ka Pirmās instances tiesa ir sagrozījusi tai nodotajos lietas materiālos ietilpstošo dokumentu saturu vai pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

130 Šajos apstākļos saskaņā ar šī sprieduma 106.–108. punktā minēto judikatūru saistībā ar pirmo iebildumu izteiktais arguments ir jānoraida kā nepieņemams.

131 Otrkārt, attiecībā uz Īriju Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 90. punktā ir norādījusi, ka paziņotajos standarta līgumos nav iekļauts noteikums, kas liedz veikt tādu vairumtirdzniecību ar neapstiprinātiem aģentiem kā tā, kas tika aplūkota Apvienotās Karalistes gadījumā, bet līgumā, ko *JCB Sales* 1992. gadā noslēgusi ar *Earthmover Commercial Industrial (ECI) JCB*, proti, tās izplatītāju Īrijā, bija iekļauts 4. noteikums par vairumtirdzniecību, kas bija līdzīgs 4. noteikumam līgumos par galvenajiem izplatītājiem un tālākpārdevējiem Apvienotajā Karalistē. Atbilstoši tam pašam Apstrīdētā sprieduma punktam attiecīgais līgums nav ticis paziņots.

132 Šajā sakarā, pārbaudot dažādus dokumentus, ar kuriem Komisija bija pamatojusi savu lēmumu, proti, *JCB Sales* 1995. gada 31. janvārī nosūtīto faksu *JCB SA* un divus citus *ECI JCB* 1995. gada 31. janvārī un 30. martā nosūtītos faksus *JCB Sales*, Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 92. punktā ir atzinusi — ņemot vērā, ka līguma

noteikumi šajā gadījumā ir līdzīgi noteikumiem, kas attiecas uz Apvienoto Karalisti, bet kas nav paziņoti, ar tai nodotajiem faktiskajiem pierādījumiem kopā ar vispārēju stratēģiju ierobežot tirdzniecību ārpus teritorijas pārējā *JCB* grupas izplatīšanas tīklā pietiek, lai pierādītu pārkāpuma elementu, proti, ierobežojumus, kas noteikti pasīvajai tirdzniecībai ārpus teritorijas.

133 *JCB Service* apgalvo, ka pretēji tam, kas izriet no Apstrīdētā sprieduma 90. un 91. punkta, izplatīšanas līguma 4. noteikums, kas attiecas uz Īriju, nerada EKL 81. panta pārkāpumu. Šajā sakarā tā norāda, ka tirdzniecības aizliegums, kas iekļauts 1992. gadā noslēgtajā līgumā ar izplatītājiem un tālākpārdevējiem Īrijā, ir formulēts līdzīgi 4. noteikumam, kas ir iekļauts tajās līgumu versijās, kas attiecas uz Apvienoto Karalisti. Ņemot vērā, ka Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 86. punktā ir norādījusi, ka šis noteikums, kas attiecas uz līgumiem, kuri ir piemērojami Apvienotajā Karalistē, nerada EKL 81. panta pārkāpumu, nav nekādas nozīmes tam, ka līgums, kas attiecas uz Īriju un kurā ir iekļauts tāds pats noteikums, netika paziņots Komisijai. Turklāt *JCB Service* apgalvo, ka Apstrīdētā sprieduma 92. punktā minētos dokumentus Pirmās instances tiesa ir analizējusi acīmredzami kļūdaini.

134 Pirmkārt, ir jāsecina, ka pretēji tam, ko apgalvo *JCB Service*, Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 86. punktā nav norādījusi, ka 4. noteikums ar izplatītājiem un tālākpārdevējiem Apvienotajā Karalistē noslēgtajos līgumos nerada problēmu saistībā ar EKL 81. panta 1. punktu. Pirmās instances tiesa ir norādījusi, ka, neraugoties uz to, ka Apvienotajai Karalistei piemērojamajā līgumā nebija iekļauts vispārējs tirdzniecības aizliegums, attiecīgo noteikumu izplatītāji interpretēja kā vispārēju aizliegumu veikt tirdzniecību ārpus teritorijas.

135 Otrkārt, ņemot vērā šī sprieduma 86. punktā minēto judikatūru, ir jāatgādina, ka, lai līguma paziņošana būtu spēkā saskaņā ar EKL 81. pantu, paziņošanai ir jāizmanto A/B veidlapa. Šajā gadījumā netiek apstrīdēts, ka līgums, ko 1992. gadā noslēdza *JCB Service* un kas ir piemērojams Īrijā, Komisijai netika paziņots.

136 No iepriekš izklāstītā izriet, ka ar pirmo iebildumu saistītais otrais arguments, ko ir minējusi *JCB Service*, ir pilnībā nepamatots, un tādējādi tas ir jānoraida.

137 Attiecībā uz to, ka Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 92. punktā, iespējams, ir kļūdaini izvērtējusi dokumentus, ir jāsecina, ka savā iebildumā *JCB Service* apstrīd Pirmās instances tiesas veikto faktu un pierādījumu vērtējumu, neminot argumentus, kas ļautu secināt, ka Pirmās instances tiesa būtu sagrozījusi tai nodotajos lietas materiālos iekļauto dokumentu saturu vai pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

138 Šajos apstākļos saskaņā ar šī sprieduma 106.–108. punktā minēto judikatūru arī šis arguments ir jānoraida kā nepieņemams.

139 Treškārt, attiecībā uz Franciju Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 96. punktā ir norādījusi, ka 1991. gada standarta koncesijas līguma 2. punktā ir iekļauts noteikums par savstarpējām ekskluzīvām tiesībām, kas aizliedz koncesionāriem tieši vai netieši pārdot, izplatīt vai reklamēt *JCB* grupas preces ārpus piešķirtās teritorijas. Saskaņā ar to pašu Apstrīdētā sprieduma punktu šajā nepaziņotajā līgumā ir aizliegts veikt aktīvu tirdzniecību, kā arī tieši noteikts aizliegums veikt pasīvu tirdzniecību ārpus piešķirtās teritorijas.

140 Pēc dokumentu, ar kuriem Komisija ir pamatojusi Apstrīdēto lēmumu, lai pierādītu attiecīgo ierobežojumu pastāvēšanu, proti, *JCB SA* 1988. gada 21. jūnija faksa apstiprinātam koncesionāram, *JCB SA* 1995. gada 10. janvāra vēstules sabiedrībai *Philippe MPT* un *Pinault Équipement* 1996. gada 31. janvāra vēstules *JCB SA*, pārbaudes Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 98. punktā ir konstatējusi, ka minētie dokumenti lielā mērā apstiprina ierobežojošu praksi un tirgus sadali, kas paredzēta standarta koncesijas līgumā.

141 Šajā sakarā *JCB Service* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa acīmredzami kļūdaini ir analizējusi līguma 2. pantu, kas attiecas uz Franciju, norādot, ka tas "aizliedz aktīvu tirdzniecību un pat tieši nosaka arī aizliegumu veikt pasīvu tirdzniecību ārpus piešķirtās teritorijas". Turklāt, kā uzskata *JCB Service*, Pirmās instances tiesa ir atsaukusies uz pierādījumiem, kas acīmredzami nav atbilstoši, lai pierādītu attiecīgo ierobežojumu.

142 Jāsecina, ka Apstrīdētais lēmums nav pamatots ar iespējamo skaidri izteikto aizliegumu, kas iekļauts pašā koncesijas līgumā, bet ar tā faktisko piemērošanu. Šis secinājums izriet no Apstrīdētā lēmuma simt vienpadsmitā līdz simt četrpadsmitajam apsvērumam un īpaši no šī lēmuma simt četrdesmit sestā apsvēruma, kurā Komisija ir secinājusi, ka "[līgums] starp *JCB* [grupu] un tās koncesionāriem, kas faktiski tiek īstenots, ierobežo vai traucē pēdējiem minētajiem veikt tirdzniecību ārpus teritorijas, kas tiem piešķirta".

143 Šajos apstākļos tas nekādā veidā nevar ietekmēt Apstrīdētā lēmuma spēkā esamību. No tā izriet, ka *JCB Service* minētais arguments šajā gadījumā nav atbalstāms un tādējādi tas ir jānoraida.

144 Attiecībā uz *JCB Service* argumentiem, ka Pirmās instances tiesa ir izmantojusi pierādījumus, kas nav atbilstoši, lai pamatotu pārkāpuma esamību, proti, *JCB SA* 1988. gada 21. jūnija faksu kādam koncesionāram un *Pinault Équipement* 1996. gada 31. janvāra vēstuli *JCB SA*, ir jāsecina, ka *JCB Service* atkārtoti apstrīd Pirmās instances tiesas faktisko vērtējumu par aizliegtas prakses pastāvēšanu, nekādā veidā nepierādot pierādījumu sagrozīšanas faktu.

145 Tas pats ir jāsecina attiecībā uz paralēlo eksportu visā attiecīgajā ģeogrāfiskajā tirgū tiktāl, ciktāl tas ir saistīts ar argumentu, ka Pirmās instances tiesa Apstrīdētā

sprieduma 106. un 107. punktā ir kļūdaini novērtējusi izskatītos dokumentus, proti, 1992. gada 2. jūnija vēstuli, ko *JCB Sales* bija nosūtījusi *Watling JCB*, un divus Vācijas meitas uzņēmuma — *JCB Germany* — 1995. gada 11. un 15. maija faksus.

146 Apstrīdētā sprieduma 107. punktā Pirmās instances tiesa, nekādā veidā nesagrozot faktus, ir pilntiesīgi atzinusi, pirmkārt, ka attiecīgie dokumenti norāda, ka *JCB Service* īsteno politiku, kuras mērķis ir sadalīt izplatītāju teritorijas un valsts tirgus, kā rezultātā tā vispārīgi ir aizliegusi veikt jebkādu tirdzniecību ārpus teritorijas, neatkarīgi no tā, vai runa ir par paralēlo eksportu ārpus tās izplatīšanas tīkla, un, otrkārt, ka attiecīgā rīcība pastiprinās pasīvajai tirdzniecībai noteiktos ierobežojumus.

147 No iepriekš izklāstītā izriet, ka ir jānoraida visi argumenti, ko ir minējusi *JCB Service* un kuru mērķis ir apstrīdēt pārkāpuma pirmo elementu.

— Par pārkāpuma otro elementu, kas attiecas uz piegādes avotu ierobežojumu koncesionāriem, kuri darbojas Francijā un Itālijā, un uz aizliegumiem koncesionāriem veikt savstarpējas piegādes

148 Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 112. punktā ir norādījusi, ka attiecībā uz Franciju standarta koncesijas līguma 2. pantā kā šī līguma galvenais nosacījums ir izvirzīts, ka *JCB* grupas preču piegādi veic tikai Francijas meitas uzņēmums — *JCB SA* — un *JCB Service*.

149 Saskaņā ar to pašu punktu izplatīšanas līguma 4. pants Itālijā aizliedz izplatītājiem pārdot preces, kas nav *JCB* grupas preces, vai tieši vai netieši iesaistīties šādu preču tirdzniecībā, bet šī līguma 6. pants uzliek tiem pienākumu rezerves daļas un citas

papildu preces, kas tiek izmantotas *JCB* grupas preču remontam, abos šajos pantos paredzētajos gadījumos, ja vien *JCB Service* nav devusi iepriekšēju rakstisku piekrišanu, iegādāties tikai no *JCB SpA*.

150 Uzskatot, ka iepriekš minētie līgumu noteikumi ir ierobežojoši, Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 115. punktā aplūkoja dokumentus, kurus Komisija ir izmantojusi, lai konstatētu Francijā izdarīto pārkāpumu, proti, 1996. gada 21. jūnija vēstuli, ko *JCB SA* nosūtīja *Sem-Cedima*, vienam no tās koncesionāriem, un vēl vienu Francijā apstiprināta koncesionāra 1999. gada 10. februāra vēstuli. Saskaņā ar to pašu Apstrīdētā sprieduma punktu šie dokumenti apstiprina līgumu izpildi un to, ka Francijā pastāvēja ierobežojumi attiecībā uz *JCB* grupas apstiprināto aģentu piegādes avotiem.

151 Attiecībā uz Itāliju Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 116. punktā ir norādījusi, ka Komisija, uzskatot, ka pārkāpuma otrais elements ir pierādīts, ir pamatojusies tikai uz līguma noteikumiem, nevis citiem pierādījumiem, un ka *JCB Service* šajā sakarā uzsver, ka Komisija nevarēja to sodīt par noteikumiem, kas netika rūpīgi interpretēti un piemēroti, neizmeklējot un nepierādot, ka tie faktiski tikuši izpildīti.

152 Pēc tam Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 117. punktā atzina, ka apstāklim, saskaņā ar kuru konkurenci ierobežojošie noteikumi netika rūpīgi interpretēti un piemēroti, nav nozīmes saistībā ar jautājumu par to, vai attiecīgais pārkāpums ir pierādīts. Tajā pašā punktā, atsaucoties uz Tiesas judikatūru, Pirmās instances tiesa ir piebildusi — tas, ka Apstrīdētajā lēmumā nav analizēta līguma iedarbība, pats par sevi, ņemot vērā, ka ar konkurenci nesaderīgs līguma priekšmets vai iedarbība ir ņemta vērā atsevišķi, nevis kumulatīvi, nav uzskatāms par šī lēmuma trūkumu.

153 Šajos apstākļos Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 118. punktā ir atzinusi, ka Komisija pamatoti uzskatīja, ka pārkāpuma elements, kas attiecas uz piegādes avotu ierobežojumiem saistībā ar līgumā paredzēto preču pirkšanu, ko veic koncesionāri, kuri darbojas Francijā un Itālijā, ir pierādīts.

154 Šajā sakarā *JCB Service* norāda, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, pārkāpjot atbilstošo Kopienu tiesisko regulējumu, kas šajā gadījumā ir Komisijas Regula Nr. 1983/83 un 1967. gada 22. marta Regula Nr. 67/67/EEK par EK līguma [81.] panta 3. punkta piemērošanu dažām ekskluzīvās izplatīšanas līgumu kategorijām (OV 1967, 57, 849. lpp.). Atbrīvojumus dažām kategorijām varēja piešķirt saskaņā ar Regulu Nr. 67/67 un Regulu Nr. 1983/83.

155 Jāatgādina, ka *JCB Service* Pirmās instances tiesā apgalvoja, ka iebildums, saskaņā ar kuru līgumi rada piegādes avotu ierobežojumus Francijā un Itālijā apstiprinātiem izplatītājiem, uzliekot tiem pienākumu saņemt piegādes tikai no *JCB Service* valsts meitas uzņēmuma un aizliedzot apstiprinātajiem izplatītājiem veikt savstarpējas piegādes, ir pamatots ar Komisijas nepareizu līgumu interpretāciju, jo apstrīdēto noteikumu mērķis ir nodrošināt tikai to, lai izplatītāji pārdotu tikai *JCB* grupas preces. Turklāt *JCB Service* apgalvo, ka Komisija nav pārbaudījusi, vai minētie noteikumi faktiski tika piemēroti.

156 Jāsecina, ka argumenti, ko *JCB Service* minējusi, lai pamatotu Tiesā izvirzīto pamatu, ir jauni un līdz ar to nav pieņemami. Jāatgādina, kā tas ir norādīts šī sprieduma 114. punktā, ka apelācijas tiesvedībā Tiesas kompetencē ir tikai novērtēt tiesisko risinājumu, kas sniegts atbilstoši pamatiem un argumentiem, kuri tika izvirzīti pirmās instances tiesā.

157 No visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka *JCB Service* argumentiem, kuri izteikti, lai apstrīdētu pārkāpuma otro elementu, nevar piekrist un tādējādi otrā pamata pirmā daļa ir jānoraida kā daļēji nepieņemama un daļēji nepamatota.

Par otro daļu

158 Pirmkārt, Apstrīdētā sprieduma 160. punktā Pirmās instances tiesa ir norādījusi, ka no Apstrīdētā lēmuma izriet, ka 1973. gadā iesniegto lūgumu piešķirt atbrīvojumu Komisija ir noraidījusi tāpēc, ka šī lūguma izskatīšanai bija jāaplūko visa *JCB* grupas izplatīšanas sistēma kopumā, ko nebija iespējams izdarīt, ņemot vērā paziņojumu nepilnību un to, ka *JCB* grupas līgumi un prakse radīja konkurences ierobežojumus un neatbilda kumulatīvajiem nosacījumiem, kas paredzēti EKL 81. panta 3. punktā un kam ir jābūt izpildītiem, lai varētu piešķirt atbrīvojumu. Pirmās instances tiesa uzskata, ka šis lūgums attiecās tikai uz standarta līgumu par Īriju, Zviedriju un Normandijas salām un to bija iesniedzis *JCB Sales*.

159 Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 161. punktā ir atzinusi, ka lietas dalībnieki tajā apsprieda vispārīgu jautājumu par to, vai uz *JCB* grupas izplatīšanas sistēmu varētu attiekties lēmums, kas pieņemts saskaņā ar EKL 81. panta 3. punktu, un ka šis jautājums aplūkots Apstrīdētā lēmuma divsimt pirmajā un divsimt divdesmit otrajā apsvērumā.

160 Tā piebilst, ka atbrīvojumu tomēr jebkurā gadījumā var piešķirt tikai attiecībā uz precīzi paziņotu līgumu, kuram to lūgts piešķirt, un ka *JCB Service* lūguma mērķis šajā sakarā bijis panākt, ka tiek atcelts Apstrīdētā lēmuma 2. pants, kurā ir noraidīts 1973. gadā izteiktais lūgums. Pirmās instances tiesa uzskata, ka lūguma piešķirt atbrīvojumu pamatotība ir jāizskata, ņemot vērā tikai Apstrīdētā sprieduma 160. punktā minēto līgumu, un Pirmās instances tiesai nav jāpārbauda, vai šādu atbrīvojumu varētu piešķirt visiem līgumiem, ko *JCB* grupa ir nosūtījusi Komisijai.

161 Otrkārt, Apstrīdētā sprieduma 164. punktā konstatējot, ka uz attiecīgo līgumu nevar attiekties atsevišķu kategoriju atbrīvojumu režīms, kas paredzēts Komisijas

1984. gada 12. decembra Regulā (EEK) Nr. 123/85 par EEK līguma [81.] panta 3. punkta piemērošanu dažām mehānisko transportlīdzekļu izplatīšanas un apkalpošanas līgumu kategorijām (OV 1985, L 15, 16. lpp.; turpmāk tekstā — "Regula Nr. 123/85"), kas tika aizstāta ar Regulu Nr. 1475/95, Pirmās instances tiesa pārbaudīja, vai attiecīgajam līgumam var piešķirt atsevišķu atbrīvojumu atbilstoši EKL 81. panta 3. punktam.

162 Šajā sakarā Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 165. punktā ir atzinusi, ka šāda iespēja bija paredzēta gadījumam, ja attiecīgie līgumi vai prakse sekmētu ražošanas vai preču izplatīšanas uzlabošanos vai veicinātu tehnisko un ekonomisko attīstību, lietotājiem nodrošinot taisnīgu šādā veidā gūtās peļņas daļu, nedz uzliekot attiecīgajiem uzņēmumiem ierobežojumus, kas nav nepieciešami, lai sasniegtu šos mērķus, nedz arī dodot uzņēmumiem iespēju saistībā ar būtisku konkrēto preču daļu novērst konkurenci. Turklāt tiesa tajā pašā Apstrīdētā sprieduma punktā ir precizējusi, ka Apstrīdētajā lēmumā Komisija ir atzinusi, ka *JCB* grupas izplatīšanas sistēmai raksturīgā selektivitāte un ekskluzīvās tiesības radīja nevajadzīgus kumulatīvus ierobežojumus, šos ierobežojumus nekompensējot ar labvēlīgām sekām patērētājiem.

163 Saskaņā ar Apstrīdētā sprieduma 166. punktu *JCB Service* tikai vispārīgi apstiprina, ka izplatīšanas līgumi atbilst nosacījumiem, kas izvirzīti atbrīvojuma piešķiršanai, precīzi nenorādot, kādas priekšrocības attiecīgais līgums radīja, lai uz to attiektos šāds lēmums. Turklāt saskaņā ar to pašu Apstrīdētā sprieduma punktu *JCB Service* tikai uzsver, ka šis līgums nav nelabvēlīgs patērētājiem un ka Komisija nav pierādījusi, ka tas nerada priekšrocības, un nevienā brīdī nav norādījusi uz priekšrocībām un īstenoto ierobežojumu pamatojumu.

164 Visbeidzot, attiecībā uz Komisijas lēmumiem, ar kuriem tiek piešķirti atsevišķi atbrīvojumi attiecībā uz izplatīšanas sistēmām, kam raksturīga gan ekskluzīvās

tiesības, gan selektivitāte un uz ko *JCB Service* ir atsaukusies, lai pamatotu savu izvirzīto pamatu, proti, Komisijas 1974. gada 13. decembra Lēmumu 75/73/EEK par EEK līguma [81.] panta piemērošanas procedūru (IV/14.650 — *Bayerische Motoren Werke AG*) (OV 1975, L 29, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "*BMW* lēmums") un Komisijas 1985. gada 27. novembra Lēmumu 85/559/EEK par EEK līguma [81.] panta piemērošanas procedūru (IV/30.846 — *Ivoclar*) (OV L 369, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "*Ivoclar* lēmums"), kā arī Komisijas Paziņojumu 93/C 275/03 atbilstoši Regulas Nr. 17 19. panta 3. punktam — Lieta Nr. IV/34.084 — *Sony España SA* (OV 1993, C 275, 3. lpp.), Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 167. punktā ir atzinusi, ka šajās lietās panāktie risinājumi nav attiecināmi uz *JCB* grupas izplatīšanas sistēmu.

165 Saskaņā ar to pašu Apstrīdētā sprieduma punktu, runājot par *BMW* lēmumu, nebija aizliegta aktīva tirdzniecība ārpus teritorijas, ne arī *a fortiori* pasīva tirdzniecība un piegāde tīklā. Attiecībā uz *Ivoclar* izplatīšanas sistēmu ieinteresētajai personai turpmāk ir jāizvēlas vai nu ekskluzīvs modelis, vai arī selektīvs modelis. *Sony España SA* bija tikai viens ierobežojošs elements, kas kopīgs ar *JCB* grupas izplatīšanas sistēmu.

166 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 168. punktā ir atzinusi, ka *JCB Service* nav pierādījusi, ka uz tās līgumu varētu attiekties dažu kategoriju atbrīvojumu režīms, kas paredzēts Regulā Nr. 123/85, kas tika aizstāta ar Regulu Nr. 1475/95, kā arī nav pierādījusi, ka uz to varētu attiekties lēmums piešķirt individuālu atbrīvojumu atbilstoši EK līguma 81. panta 3. punktam.

167 *JCB Service* apgalvo, ka, pirmkārt, Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu, vērtējot pieprasītā individuālā atbrīvojuma piemērošanas jomu, lūguma piešķirt atbrīvojumu izskatīšanai, kā tas izriet no Apstrīdētā sprieduma 161. punkta, izmantojot tikai vienu no paziņotajiem līgumiem.

168 Jānorāda, ka, simt deviņdesmit septītajā līdz divsimtajā apsvērumā precizējot, ka atbilstoši Regulai Nr. 1983/83, Regulai Nr. 1475/95 un Regulai Nr. 2790/1999 nav piešķirams nevienas kategorijas atbrīvojums, Komisija pēc tam pārbaudīja, vai saskaņā ar Regulas Nr. 17 4. panta 1. punktu tā var piešķirt individuālu atbrīvojumu atbilstoši EKL 81. panta 3. punktam.

169 Apstrīdētā lēmuma divsimt otrajā apsvērumā norādot, ka atbilstoši EKL 81. panta 3. punktam nav iespējams pieņemt nevienu lēmumu par ierobežojošiem līgumiem vai saskaņotām darbībām, kas nav atbilstoši paziņoti, Komisija šī lēmuma divsimt septītajā līdz divsimt divdesmitajā apsvērumā pārbaudīja, vai iepriekš minētajā pantā paredzētie kumulatīvie nosacījumi ir izpildīti saistībā ar spēkā esošajiem līgumiem vai saskaņotajām darbībām.

170 Apstrīdētā lēmuma divsimt divdesmit pirmajā apsvērumā konstatējot, ka iepriekš izklāstītais neattiecas uz šo gadījumu, Komisija nākamajā apsvērumā atzina, ka nevar piešķirt nekādu atbrīvojumu, kaut arī *JCB Service* bija paziņojusi šos līgumus tādā veidā, kādā tie tika īstenoti.

171 No iepriekš minētā izriet, ka Komisija saistībā ar EKL 81. panta 3. punktu ir pārbaudījusi visus spēkā esošos līgumus vai saskaņotās darbības. Pirmās instances tiesa nav apšaubījusi Komisijas vērtējumu šajā sakarā. Šajos apstākļos arguments, kas pamatots ar to, ka Apstrīdētā sprieduma 160. un 161. punktā ir iekļauta atsauce tikai uz līgumu, kas attiecas uz Īriju, Zviedriju un Normandijas salām, ir jānoraida.

172 No iepriekš izklāstītā izriet, ka pirmais *JCB Service* iebildums ir jānoraida.

173 *JCB Service*, otrkārt, norāda uz pretrunām Apstrīdētajā spriedumā, kas saistītas ar tās lūguma piešķirt atbrīvojumu noraidīšanu.

174 Pirmkārt, Pirmās instances tiesa attiecīgi Apstrīdētā sprieduma 133., 145. un 154. punktā ir atzinusi, ka nav pierādīti šādi trīs pārkāpumi:

— atlaižu vai tālākpārdošanas cenu noteikšana, ko izmanto koncesionāri, kuri darbojas Apvienotajā Karalistē un Francijā,

— komisijas naudas noteikšana par garantijas apkalpošanu precēm, ko Apvienotās Karalistes izplatītāji pārdevuši citās dalībvalstīs, atbilstoši *JCB Service* noteiktai skalai, un

— plaša profila darbībai piešķirama komercatbalsta atcelšana Apvienotās Karalistes aģentiem, ja tie veic ārēju tirdzniecību, koncesionāru atlīdzību padarot atkarīgu no tirdzniecības ģeogrāfiskā galamērķa.

175 Otrkārt, Pirmās instances tiesa turklāt ir apstiprinājusi lūguma piešķirt atbrīvojumu noraidījumu, Apstrīdētajā spriedumā pamatojoties uz Apstrīdētā lēmuma divsimt pirmo līdz divsimt divdesmit otro apsvērumu, kas, kā uzskata *JCB Service*, attiecas uz šiem trim pārkāpuma elementiem.

176 Jāsecina, ka Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 160.–169. punktā ir pārbaudījusi, bet nav apšaubījusi, vai Komisijas analīze, noraidot *JCB Service* lūgumu piešķirt individuālu atbrīvojumu, ir pamatota.

177 Šajā sakarā vispirms ir jānorāda, ka Apstrīdētā lēmuma divsimt devītajā apsvērumā Komisija ir atsaukusies uz to, ka ekskluzīvas tiesības uz teritoriju un aizliegums veikt tirdzniecību ar neapstiprinātiem izplatītājiem, kas var konkurēt ar koncesionāriem, kā arī ekskluzīvā rezerves daļu pirkšana koncesionāriem šādā apvienojumā traucē vai ierobežo apkopes, remonta un rezerves detaļu piegādes tirgus, kas ir nodalīts no jaunu transportlīdzekļu pārdošanas tirgus, attīstību visdrošākajos apstākļos. Tajā pašā apsvērumā Komisija ir piebildusi, ka, ņemot vērā koncesionāru komerciālo potenciālu vietējā mērogā, kas ir nepieciešams, lai veiktu piegādes ļoti īsos termiņos, šis apvienojums, ņemot vērā ļoti lielo *JCB Service* piederošo kausa iekrāvēju tirgus daļu, gūst virsroku pār priekšrocībām, kas paredzētas lietotājiem.

178 Apstrīdētā lēmuma divsimt četrpadsmitajā un divsimt piecpadsmitajā apsvērumā Komisija ir norādījusi, ka ekskluzīvās izplatīšanas sistēmā ir jāatļauj pasīva tirdzniecība, lai izvairītos no tā, ka konkurences traucējumi gūst virsroku pār priekšrocībām, un ka kopējā tirgū ekskluzīvas tiesības uz teritoriju, aktīvās un pasīvās tirdzniecības ierobežojumu, kā arī selektīvo izplatīšanu *JCB* grupas tīklā šādā apvienojumā nevar uzskatīt par nepieciešamu, lai uzlabotu celtniecības un zemesdarbu mašīnu izplatīšanu, kuru tirgū *JCB* grupai pieder 45 % no Kopienas kausa iekrāvēju tirgus. Komisija ir precizējusi, ka pretēji mehāniskajiem transportlīdzekļiem šīs mašīnas izmanto galvenokārt ierobežotos ģeogrāfiskos apgabalos un ar tām neveic lielus attālumus un nepārvietojas no vienas vietas uz citu.

179 Visbeidzot, divsimt astoņpadsmitajā apsvērumā Komisija ir atzinusi, ka, lai uzlabotu izplatīšanu, ļaujot lietotājiem izmantot stingru drošības normu priekšrocības, nav jānosaka ierobežojums, ka *JCB* grupas mašīnas un rezerves daļas var piegādāt tikai apstiprinātiem izplatītājiem vai galalietotājiem, ne arī jāpiešķir ekskluzīvās teritorijas, ārpus kurām aktīva tirdzniecība un vēl jo vairāk pasīva tirdzniecība nav iespējama.

180 No iepriekš izklāstītā izriet, ka, pārbaudot EKL 81. panta 3. punktā paredzētos kumulatīvos nosacījumus, Komisija katrā ziņā ir atsaukusies uz elementiem, ko veido divi pirmie Apstrīdētā lēmuma 1. pantā paredzētā pārkāpuma elementi. Šajos apstākļos nevar norādīt ne uz vienu pretrunu, lai apšaubītu lūguma piešķirt atbrīvojumu noraidījumu.

181 Tādējādi arī otrais *JCB Service* iebildums ir jānoraida.

182 Treškārt, *JCB Service* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu vērtējumā, Apstrīdētā sprieduma 166. punktā apstiprinot, ka *JCB Service* nav precīzi norādījusi priekšrocības, kas bija paredzētas šajos izplatīšanas līgumos. *JCB Service* uzsver, ka attiecīgās priekšrocības tika analizētas jau Apstrīdētā lēmuma divsimt septītajā un divsimt astotajā apsvērumā un ka Pirmās instances tiesa acīmredzami nav ņēmusi vērā šo elementu.

183 Vispirms ir jānorāda, ka secinājums, ko Pirmās instances tiesa ir izdarījusi Apstrīdētā sprieduma 166. punktā, proti, ka *JCB Service* nav norādījusi, kādas tieši priekšrocības attiecīgais līgums radīja, lai par to varētu pieņemt lēmumu par atbrīvojumu, ir nepareizs.

184 Kā izriet no Apstrīdētā lēmuma divsimt septītā apsvēruma, Komisija atzīst, ka dažas konkrētām izplatīšanas līgumu kategorijām kopīgas priekšrocības, piemēram, ekskluzīvā izplatīšana, ekskluzīvā automašīnu pirkšana un izplatīšana, var būt atrodamas *JCB* grupas izplatīšanas kārtībā, kas faktiski apvieno šajās trīs kategorijās pastāvošos noteikumus.

185 Turklāt Apstrīdētā lēmuma divsimt astotajā apsvērumā Komisija ir norādījusi — pamatoti ir tas, ka lietotāji iegūst samērīgu objektīvo priekšrocību daļu un ka rūpes par izplatītāju izvēli atkarībā no to spējas *JCB* grupas preču pircējiem nodrošināt ļoti augstas kvalitātes apkalpošanu ir leģitīmas.

186 Tomēr ir jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru, ja Pirmās instances tiesas sprieduma pamatojumā ir atklāts Kopienu tiesību pārkāpums, bet tā rezolutīvā daļa ir balstīta uz citu tiesisko pamatojumu, apelācijas sūdzība ir jānoraida (2004. gada 2. decembra spriedums lietā C-226/03 P *José Martí Peix*/Komisija, Krājums, I-11421. lpp., 29. punkts).

187 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru, lai lūgums piešķirt individuālu atbrīvojumu tiktu apmierināts atbilstoši EKL 81. panta 3. punktam, ir jābūt izpildītiem visiem attiecīgajā pantā paredzētajiem nosacījumiem (skat. 1996. gada 25. marta rīkojumu lietā C-137/95 P *SPO* u.c./Komisija, *Recueil*, I-1611. lpp., 34. punkts).

188 Neatkarīgi no *JCB Service* apgalvojuma pamatotības šajā gadījumā, tā ar citu argumentu palīdzību nav pierādījusi, ka Apstrīdētā lēmuma divsimt divdesmit pirmajā apsvērumā minētais secinājums, ka kumulatīvie nosacījumi EKL 81. panta 3. punkta piemērošanai šajā gadījumā nav izpildīti, ir nepareizs un ka tādējādi, apstiprinot Komisijas nostāju šajā jautājumā, Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

189 No tā izriet, ka arī trešais apelācijas sūdzības iesniedzējas iebildums ir jānoraida.

190 Ceturtkārt, *JCB Service* norāda, ka Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 167. punktā ir nepareizi interpretējusi ar atbrīvojumiem saistītās normas. Tā norāda, ka nepastāv pasīvās tirdzniecības ierobežojumi, līdz ar to lietās, kurās tika pieņemts *BMW* lēmums un *Ivoclar* lēmums, izstrādātie principi pēc analoģijas būtu jāpiemēro šajā gadījumā un līdz ar to ar tiem būtu jāpietiek, lai tiktu piešķirts lūgtais atbrīvojums.

191 Jāsecina, ka, izvirzot iebildumu, *JCB Service* apstrīd tikai Pirmās instances tiesas veikto faktu novērtējumu, apgalvojot, ka Pirmās instances tiesai, ņemot vērā iepriekš minēto *BMW* lēmumu un *Ivoclar* lēmumu, būtu vajadzējis secināt pretēji Apstrīdētā sprieduma 167. punktā norādītajam secinājumam. Neraugoties uz to, *JCB Service* šajā sakarā neizvirza nevienu argumentu, kas ļautu secināt, ka Pirmās instances tiesa jebkādā veidā būtu sagrozījusi faktus vai šajā gadījumā pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

192 Šajos apstākļos atbilstoši šī sprieduma 106.–108. punktā minētajai judikatūrai ceturtais *JCB Service* iebildums ir jānoraida kā nepieņemams.

193 No iepriekš izklāstītā izriet, ka arī otrā pamata otrā daļa, kā arī otrais pamats kopumā ir jānoraida kā daļēji nepieņemami un daļēji nepamatoti.

Par trešo pamatu

194 Šis trešais pamats ir sadalīts divās daļās. Saistībā ar katru no šīm abām daļām ir izvirzīti atšķirīgi iebildumi. *JCB Service* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā Regulas Nr. 17 15. pantu, un šajā sakarā tā atsaucas, pirmkārt, uz dažu pamatprincipu pārkāpumu un, otrkārt, uz to, ka ir pārkāptas normas, kas attiecas uz uzliktā naudas soda apmēra noteikšanu.

Par pirmo daļu

195 Pirmkārt, Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 176. punktā ir norādījusi, ka Komisija nevarēja *JCB Service* uzlikt naudas sodu saistībā ar 1973. un 1975. gadā paziņotajiem līgumiem, nepārkāpjot Regulas Nr. 17 15. panta 5. punkta a) apakšpunkta noteikumus. Tā uzskata, ka Apstrīdētā lēmuma likumīgums šajā sakarā ir jāpārbauda tikai saistībā ar pārkāpuma elementiem, uz kuriem attiecas paziņojums un ko Pirmās instances tiesa uzskata par pierādītiem. Runa ir, pirmkārt, par pārkāpuma pirmo elementu, kas attiecas uz pasīvajai tirdzniecībai noteiktajiem ierobežojumiem, kuri ir paredzēti Apstrīdētā lēmuma 1. panta a) punktā un ir saistīti ar attiecībā uz Apvienoto Karalisti paziņotajiem līgumiem un kuri izriet no minēto līgumu 4. noteikuma, un, otrkārt, par pārkāpuma otro elementu, kas ir saistīts ar piegādes avotu ierobežojumu, kurš ir paredzēts Apstrīdētā lēmuma 1. panta b) punktā un uz ko, kā uzskata Pirmās instances tiesa, neattiecas paziņošana.

196 Šajos apstākļos Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 177. punktā ir atzinusi, ka 4. noteikums ticis piemērots atšķirīgi no tā formulējuma, tā piemērošanas jomu paplašinot, lai tajā ietilptu vispārējs aizliegums izplatītājiem veikt tirdzniecību ārpus tiem piešķirtās teritorijas, it īpaši aizliegums eksportēt. Tiesa ir precizējusi arī to, ka tiktāl, ciktāl darbības, par kurām ir uzlikts naudas sods, neatbilst paziņoto līgumu noteikumiem, Regulas Nr. 17 15. panta 5. punkta a) apakšpunkta noteikumi nav pārkāpti.

197 Šajā sakarā *JCB Service* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, jo, izskatot jautājumu par naudas sodu, tā nav pietiekami ņēmusi vērā, pirmkārt, labas pārvaldības principa pārkāpumu, kas noticis, ņemot vērā Komisijas pienākumu pieņemt lēmumu pienācīgā termiņā, un, otrkārt, *JCB Service* tiesiskās paļāvības pārkāpumu. Komisijas 1976. gada 13. janvāra vēstule, kā arī valsts iestāžu un tiesu lēmumi mudināja *JCB Service* domāt, ka pastāv reāla iespēja, ka uz strīdā aplūkotajiem līgumiem attiecas pieprasītais atbrīvojums, un ka tādējādi tai netiks uzlikts iespējamais naudas sods.

198 Pirmkārt, attiecībā uz labas pārvaldības principa pārkāpumu, kas noticis, ņemot vērā Komisijas pienākumu pieņemt lēmumu pienācīgā termiņā, ir jāsecina, ka šajā iebildumā *JCB Service* būtībā pārmet Pirmās instances tiesai, ka tā nav sodījusi Komisiju par to, ka tā šajā gadījumā ir uzlikusi naudas sodu, neņemot vērā to, ka Apstrīdētais lēmums tika pieņemts, neievērojot pienācīgu termiņu.

199 Kā norādīts šī sprieduma 77.–79. punktā, *JCB Service* katrā ziņā šajā gadījumā nevar lūgt atcelt Apstrīdēto lēmumu tāpēc vien, ka tas tika pieņemts, neievērojot pienācīgu termiņu, jo tiesības uz aizstāvību nav pārkāptas. Līdz ar to šis pirmais iebildums ir jānoraida.

200 Otrkārt, attiecībā uz tiesiskās paļāvības principa pārkāpumu ir jānorāda, ka savā iebildumā *JCB Service* būtībā norāda, ka uz to attiecas Regulas Nr. 17 15. panta 5. punkta a) apakšpunkta noteikumi. Šāds apgalvojums ir jānoraida kā acīmredzami nepamatots attiecībā uz līgumiem, kas nav tikuši paziņoti atbilstoši tiesību aktu prasībām.

201 Otrkārt, atbildot uz *JCB Service* argumentu, ka uzliktais naudas sods ir nesamērīgs salīdzinājumā ar naudas sodiem, kas atbilstoši tai pašai procedūrai uzlikti tādiem uzņēmumiem kā *Volkswagen AG* un *Opel Nederland BV* [Komisijas 1998. gada 28. janvāra Lēmums 98/273/EK par EK līguma [81.] panta piemērošanas procedūru (IV/35.733 — *VW*) (OV L 124, 60. lpp.) un Komisijas 2000. gada 20. septembra Lēmums 2001/146/EK par EK līguma 81. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/36.653 — *Opel*) (OV 2001, L 59, 1. lpp.)], Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 187. punktā ir precizējusi, ka neatkarīgi no salīdzinājumiem, uz kuriem Komisija uzskatīja par lietderīgu atsaukties, lai noteiktu *JCB Service* uzliktā naudas soda apmēru, šie elementi var būt tikai orientējoši, jo lietas faktiskie apstākļi, piemēram, attiecīgais tirgus, preces, valstis, uzņēmumi un laika posmi nav līdzīgi.

202 Tādējādi tā Apstrīdētā sprieduma 189. punktā ir atzinusi, ka fakts, ka *Volkswagen AG*, *Opel Nederland BV* un *JCB Service* uzlikto naudas sodu apmērs atbilst dažādam to attiecīgā apgrozījuma procentuālajam lielumam, šajā gadījumā nenorāda uz diskriminējošu attieksmi pret apelācijas sūdzības iesniedzēju.

203 Šajā sakarā *JCB Service* tomēr apgalvo, ka Pirmās instances tiesa ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, neatbildot uz tās argumentu, ka naudas sods bija nesamērīgs salīdzinājumā ar naudas sodiem, kas bija uzlikti līdzīgos apstākļos *Volkswagen AG* lēmumā un *Opel Nederland BV* lēmumā.

204 Vispirms ir jāsecina, ka pretēji tam, ko šajā gadījumā apgalvo *JCB Service*, Pirmās instances tiesa uz tās apgalvojumiem ir skaidri atbildējusi Apstrīdētā sprieduma 187. un 189. punktā.

205 Turklāt ir jānorāda, ka savos argumentos *JCB Service* necenšas apšaubīt Tiesas pastāvīgo judikatūru, saskaņā ar kuru Komisijas iepriekšējā lēmumu pieņemšanas prakse nav izmantojama kā naudas sodu tiesiskais regulējums konkurences jomā, un ka lēmumi, kas attiecas uz citām lietām, ir tikai orientējoši, nosakot, vai pastāv diskriminācija.

206 No iepriekš izklāstītā izriet, ka *JCB Service* iebildumi un tādējādi šī pamata pirmā daļa ir jānoraida.

Par otro daļu

207 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru, kaut arī Pamatnostādnes nevar uzskatīt par tiesību normu, kas administrācijai jebkurā gadījumā ir jāievēro, tās tomēr ir atzīstamas par uzvedības normu, kas norāda, kāda ir prakse, kura ir jāievēro un no kuras administrācija atsevišķā gadījumā nevar atkāpties, nenorādot iemeslus, kas ir saderīgi ar vienlīdzīgas attieksmes principu (2005. gada 28. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, Krājums, I-5425. lpp., 209. punkts).

208 Pieņemot šādas uzvedības normas un pēc to publicēšanas paziņojot, ka turpmāk šīs normas tiks piemērotas gadījumos, uz kuriem tās attiecas, Komisija pati ierobežo savu izvērtēšanas pilnvaru izmantošanu un nevar atkāpties no šīm normām, lai attiecīgā gadījumā netiktu sodīta par tādu vispārējo tiesību principu kā vienlīdzīgas attieksmes princips vai tiesiskās paļāvības aizsardzības princips pārkāpumu (iepriekš minētais spriedums lietā *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 211. punkts).

209 Turklāt ir jāatgādina, ka saskaņā ar to pašu judikatūru Pamatnostādnes vispārīgi un abstrakti nosaka metodoloģiju, ko Komisija ir apņēmusies izmantot, lai noteiktu to naudas sodu apmēru, kas uzlikti atbilstoši Regulas Nr. 17 15. pantam. Šīs Pamatnostādnes, kuru izstrādāšanai Komisija izmantoja Tiesas judikatūrā izstrādātos principus, līdz ar to nodrošina uzņēmumu tiesisko drošību (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 213. punkts).

210 Ņemot vērā šo judikatūru, ir jāpārbauda *JCB Service* argumenti, kas minēti, lai pierādītu, ka Pirmās instances tiesa nepamatoti nav uzlikusi sodu par to, ka Komisija bija pārkāpusi Pamatnostādnes.

211 Pirmkārt, attiecībā uz pārkāpuma smagumu ir jāprecizē, ka visu valodu versijās, izņemot angļu valodas versiju, kurā attiecībā uz konkrētajiem pārkāpumiem ir izmantots termins "smagi", saskaņā ar Apstrīdētā sprieduma 182. punktu minētos pārkāpumus var uzskatīt par "sevišķi smagiem", ņemot vērā draudus, ko tie rada iekšējā tirgus pienācīgai darbībai, it īpaši sadalot valstu tirgus, kas ir to mērķis un sekas, un tādējādi tie paši par sevi ir pamats paaugstinātam naudas sodam. Saskaņā ar nākamo tā paša sprieduma punktu *JCB Service* ir uzņēmums, kam ir salīdzinoši būtiska nozīme Kopienā un attiecīgajā nozarē, un tādējādi Komisija nav pieļāvusi kļūdu, novērtējot pārkāpuma ietekmi attiecīgajos valstu tirgos, lai noteiktu naudas soda apmēru.

212 Otrkārt, attiecībā uz pārkāpuma ilgumu no Apstrīdētā sprieduma 184. punkta izriet, ka tas ildzis desmit gadus. Šajā sakarā Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 185. punktā ir precizējusi, ka "abi pārkāpuma elementi vienlaicīgi pastāvēja pusi no šī laika posma. *JCB Service* uzsver, ka tikai piecu gadu laika posmā vienlaicīgi pastāvēja visi pārkāpuma elementi — kas tika samazināti uz diviem elementiem. Tomēr eksportam noteiktajiem ierobežojumiem, kas veido pirmo pārkāpuma elementu un kas ir *JCB* [grupas] izplatīšanas sistēmas pamatā, ir visbūtiskākā nozīme, no kuras loģiski izriet piegādes avotu ierobežojumi, kuri veido otro pārkāpuma elementu. [..] Ņemot vērā lielo nozīmi, kāda piemīt pirmā pārkāpuma elementam, kas attiecas uz *JCB* [grupas] izplatīšanas sistēmas centrālo aspektu, nevar uzskatīt, ka pārkāpuma ilgumam bija jābūt mazākam nekā desmit gadi".

213 Visbeidzot, attiecībā uz to, ka Komisija, kā izriet no Apstrīdētā sprieduma 190. punkta, atteicās ņemt vērā īpašus atbildību mīkstinošus apstākļus, *JCB Service* nav pamata apgalvot, ka tas, ka Komisija nebija ieņēmusi formālu nostāju attiecībā uz līgumiem, bija uzskatāms par "tieši neizteiktu apstiprinājumu", jo šāda pieeja Kopienu konkurences tiesībās nav zināma.

214 Turklāt saskaņā ar to pašu Apstrīdētā sprieduma punktu *JCB Service* nevar arī atsaukties nedz uz iepriekš minēto Īrijas Konkurences biroja lēmumu, ne arī uz iepriekš minēto *Cour d'appel de Paris* spriedumu. Tāpat arī Pirmās instances tiesa uzskata, ka, tā kā *JCB Service* lūguma piešķirt atbrīvojumu noraidījums tika uzskatīts par pamatotu, šajā gadījumā nevar atzīt nevienu atbildību mīkstinošu apstākli, kas pamatots ar iespējamo *JCB* grupas izplatīšanas sistēmas atbilstību Kopienu normām konkurences jomā.

215 Pirmkārt, *JCB Service* būtībā apgalvo, ka Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 182. punktā nepamatoti ir atzinusi, ka divu veidu prakse, kas nav saderīga ar konkurenci un kas šajā gadījumā ir pierādīta, pati par sevi pamato paaugstināta naudas soda uzlikšanu par "sevišķi smagiem" pārkāpumiem. Neatkarīgi no to formālās kvalifikācijas Apstrīdētajā lēmumā attiecīgo praksi nevar kvalificēt kā "sevišķi smagus" pārkāpumus, ņemot vērā to raksturu un to faktisko ietekmi uz tirgu.

216 Pretēji tam, ko šajā gadījumā apgalvo *JCB Service*, konstatētie pārkāpumi acīmredzami ir pārkāpumi, kas klasificējami kā "sevišķi smagi" Pamatnostādņu 1. punkta A daļas nozīmē, un tādējādi par tiem var uzlikt naudas sodu, kāds uzliekams par šāda veida pārkāpumiem.

217 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Apstrīdētā lēmuma divsimt četrdesmit astoto apsvērumu koncesijas līgumi, kuru mērķis, tāpat kā *JCB Service* līgumiem, ir Kopējā tirgus iekšienē sadalīt valstu tirgus, izmantojot vairākus konkurences ierobežojumus, apdraud vienotā tirgus pienācīgu darbību, rada šķēršļus viena no galvenajiem Kopienas mērķiem sasniegšanai un jau desmitiem gadu lēmumu pieņemšanas praksē un judikatūrā tiek uzskatīti par EKL 81. panta pārkāpumu.

218 Apstrīdētā lēmuma divsimt četrdesmit devītajā un divsimt piecdesmitajā apsvērumā Komisija ir atzinusi, ka šos ierobežojumus koncesionāri ir īstenojuši vismaz vairākās dalībvalstīs, kas veido lielu kopējā tirgus daļu, ka *JCB Service* ir liels uzņēmums, kuram ir būtiska ietekme dažos attiecīgos preču un ģeogrāfiskajos tirgos, ka tā faktiski ar savu rīcību var nodarīt būtisku kaitējumu citiem tirdzniecības ķēdē zemāk esošiem uzņēmumiem un ka tās rīcībā ir infrastruktūra, izmantojot kuru, tai būtu jāzina, ka tās rīcība rada EKL 81. panta pārkāpumu.

219 Šajos apstākļos Komisija Apstrīdētā lēmuma divsimt piecdesmit pirmajā apsvērumā ir secinājusi, ka *JCB Service* izdarītie pārkāpumi ir "sevišķi smagi" un par tiem, ņemot vērā to smagumu, ir jāuzliek naudas sods 25 miljonu euro apmērā.

220 No iepriekš izklāstītā izriet, ka Pirmās instances tiesa pamatoti nav sodījusi Komisiju par to, ka tā par attiecīgajiem pārkāpumiem ir uzlikusi naudas sodu, kas atbilst pārkāpumiem, kuri kvalificējami kā "sevišķi smagi".

221 Attiecībā uz to, ka Apstrīdētā sprieduma 182. punktā angļu valodas versijā Pirmās instances tiesa ir atsaukusies uz "smagiem", nevis "sevišķi smagiem" pārkāpumiem, ir jāprecizē, ka runa ir tikai par pārrakstīšanās kļūdu. Neatkarīgi no tā, ka vārdi "sevišķi smagi" ir minēti visās Apstrīdētā sprieduma citu valodu versijās, ir jānorāda, ka vārda "smags" izmantošanai šajā gadījumā nav nozīmes, jo no Apstrīdētā sprieduma 182. punkta nepārprotami izriet, ka runa ir par "sevišķi smagiem" pārkāpumiem Pamatnostādņu 1. punkta A daļas nozīmē, kas pamato paaugstināta naudas soda uzlikšanu.

222 Otrkārt, *JCB Service* apgalvo — kā pārkāpuma ilgumu nosakot desmit gadus, Pirmās instances tiesa, tāpat kā Komisija, nepareizi ir novērtējusi šo ilgumu. Attiecīgās prettiesiskās prakses ilgums būtu jānovērtē, ņemot vērā Komisijas kļūdu, kā rezultātā *JCB Service* pamatoti domāja, ka tās izplatīšanas tīkls nerada konkurences tiesību normu pārkāpumu. Šajā situācijā, ņemot vērā, ka prettiesiskas prakses ilgums ir faktors, kas pamato naudas soda apmēra palielināšanu, attiecīgās prakses ilgumu nevajadzētu uzskatīt par faktoru, kas ir jāizmanto, lai palielinātu naudas soda apmēru, kas joprojām nav pamatots.

223 Šim argumentam nav sakara ar šo gadījumu. Jānorāda, ka Komisijas veiktais vērtējums attiecībā uz konstatētā pārkāpuma ilgumu attiecas uz nepaziņotajiem līgumiem un praksi. Šajos apstākļos *JCB Service* katrā ziņā nevar atsaukties uz līgumiem, kuri nav paziņoti atbilstoši judikatūrā noteiktajām prasībām, lai apstrīdētu, vai Komisijas vērtējums, ko tā veikusi attiecībā uz pārkāpuma ilgumu, ņemot vērā Pamatnostādnes, ir pamatots.

224 Šajā jautājumā *JCB Service* apgalvo, ka tomēr nepastāv neviens pierādījums, kas var apstiprināt secinājumu, ka attiecīgie pārkāpumi tika izdarīti desmit gadu laika posmā. Ņemot vērā dokumentus, kas tika pārbaudīti saistībā ar abiem pārkāpuma elementiem, kuri tiek uzskatīti par pierādītiem Apstrīdētajā spriedumā un kuri ir attiecināmi uz 1992. gadu, Pirmās instances tiesa nevarēja uzskatīt, ka pārkāpums tika uzsākts 1988. gadā, ne arī Apstrīdētā sprieduma 184. punktā atzīt, ka "Komisija ir norādījusi uz faktiem, kas ir saistīti ar abiem pārkāpuma elementiem, kuri ir pierādīti", un ka "pierādījumi, kas tika pārbaudīti iepriekš, ir iekļauti lietas materiālos par attiecīgo kopējo laika posmu", faktiski nepārbaudot pierādījumus.

225 Jāsecina, ka savā iebildumā *JCB Service* būtībā pārmet Pirmās instances tiesai tikai, ka tā nav norādījusi, ne arī citējusi visus pierādījumus, kas ļauj konstatēt pārkāpuma ilgumu. Tomēr tā nepierāda, ka Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 184. punktā, apstiprinot Komisijas secinājumus par pārkāpuma ilgumu, ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā. *JCB Service* nav minējusi nevienu argumentu, lai pierādītu, ka Komisijas vērtējums šajā sakarā neatbilst Pamatnostādņu 1. punkta B daļai. Tādējādi šis arguments ir jānoraida.

226 Visbeidzot, *JCB Service* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa nav sodījusi Komisiju par to, ka tā šajā gadījumā nav atzinusi, ka pastāv atbildību mīkstinoši apstākļi Pamatnostādņu 3. punkta nozīmē. Pirmkārt, iespējams, ka prettiesiska prakse nebija *JCB Service* apzinātas izvēles, bet gan Komisijas nolaidības un sliktas pārvaldības rezultāts. Otrkārt, *JCB Service* Itālijā nebija īstenojusi prettiesisku praksi, kurā tā tiek vainota. Visbeidzot, šī sprieduma 93. punktā minētais 1995. gada 16. maija paziņojums ir uzskatāms par īpašu atbildību mīkstinošu apstākli, nevis atbildību pastiprinošu apstākli.

227 Attiecībā uz iepriekš minēto pirmo iebildumu ir jānorāda, ka *JCB Service* savu argumentāciju pamato ar to, ka Komisijas kavēšanās pieņemt lēmumu par tās lūgumu piešķirt atbrīvojumu ietekmēja pārkāpuma procedūru, ko Komisija bija uzsākusi attiecībā uz nepaziņotajiem līgumiem un praksi. Tā rezultātā *JCB Service* uzskata, ka šis apstāklis būtu jāuzskata par īpašu atbildību mīkstinošu apstākli, nosakot naudas soda galīgo apmēru.

228 Jāsecina, ka *JCB Service*, lai apstrīdētu Komisijas lēmuma pamatotību saistībā ar uzliktā naudas soda apmēru, cenšas no jauna pierādīt procesuālo saikni starp

paziņotajiem līgumiem un nepaziņotajiem līgumiem. Ir acīmredzams, ka šāda saikne nepastāv un tādējādi tā nekādā gadījumā nevar pamatot atbildību mīkstinoša apstākļa pastāvēšanu Pamatnostādņu 3. punkta nozīmē.

229 Attiecībā uz otro iepriekš minēto iebildumu ir jāatgādina, ka Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 103. punktā, kurš ir minēts arī šī paša sprieduma 117. punktā, ir atzinusi, ka "[..] jebkurā gadījumā, neatkarīgi no faktiskās līgumu izpildes, EKL 81. panta 1. punkts aizliedz izplatīšanas līgumos paredzēt noteikumus, kuru mērķis vai sekas ir tirdzniecības ierobežošana. Tie rada konkurences ierobežojumu, par kuru var uzlikt sodu atbilstoši EKL 81. panta 1. punktam, ja tie var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm [..]. Ar to, ka līgumslēdzēji kādu līguma noteikumu, kura mērķis ir konkurences ierobežošana, nav īstenojuši, nepietiek, lai uz līgumu neattiektos EKL 81. panta 1. punktā paredzētais aizliegums".

230 No iepriekš izklāstītā izriet, ka pretēji tam, ko apgalvo *JCB Service*, Pirmās instances tiesa Apstrīdētajā spriedumā nav atzinusi, ka Itālijā tā nav īstenojusi prettiesisko praksi. Tieši pretēji, tiesa tikai ir minējusi *JCB Service* apgalvojumus, lai no tiem izdarītu pretēju secinājumu. Šajos apstākļos ir jānoraida arī šis otrais *JCB Service* iebildums.

231 Attiecībā uz trešo iepriekš minēto iebildumu ir jāatgādina, ka 1995. gada 16. maija paziņojumā ir norādīts, ka aizliegums veikt paralēlo importu ir pretrunā Komisijas lēmumiem un Tiesas judikatūrai. Tādējādi runa ir par apstākli, kas norāda, ka *JCB Service* apzinājās, ka tās rīcība bija pretrunā EKL 81. pantam, un tādējādi to nevar uzskatīt par īpašu atbildību mīkstinošu apstākli.

232 No visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 190. punktā nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā vai novērtējumā, apstiprinot Komisijas nostāju, saskaņā ar kuru naudas soda aprēķināšanā nav jāņem vērā īpaši atbildību mīkstinoši apstākļi.

233 Tādējādi kā nepamatota ir jānoraida trešā pamata otrā daļa un trešais pamats kopumā un ir jānoraida argumenti, kuru mērķis ir panākt, ka tiek atcelts Apstrīdētais spriedums, jo neviens pamats nav atzīts par pamatotu.

234 Tā kā pārējie prasījumi apelācijas sūdzībā ir izvirzīti gadījumam, ja Tiesa atceltu Apstrīdēto spriedumu, apelācijas sūdzība ir jānoraida kopumā.

Par pretapelāciju

235 Komisija uzsver, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā saistībā ar Regulas Nr. 17 15. panta 5. punkta interpretāciju, naudas soda aprēķināšanā neņemot vērā Apstrīdētajā lēmumā minēto atbildību pastiprinošo apstākli, proti, represīvos pasākumus, ko *JCB Service* bija veikusi attiecībā uz izplatītāju, kurš bija pārkāpis attiecībā uz Apvienoto Karalisti noslēgtā izplatīšanas līguma 4. pantu (aizliegums veikt tirdzniecību ar neapstiprinātiem tālākpārdevējiem). Komisija uzskata, ka runa ir par atbildību pastiprinošo apstākli, nevis pamatojoties uz paziņoto 4. noteikumu, bet gan tāpēc, ka šī panta ierobežojošo raksturu pastiprināja finansiāls sods.

236 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 191. punktā ir atzinusi, ka Komisija ir ņēmusi vērā atbildību pastiprinošus apstākļus, par tādu uzskatot finansiālu sodu, ko *JCB Service* uzlika *Gunn JCB* par 4. noteikuma pārkāpumu un kas tika atzīts par "represīvu pasākumu", un ka tā rezultātā Komisija uzliktā naudas soda apmēru palielināja par EUR 864 000. Pirmās instances tiesa ir norādījusi arī, ka netiek apstrīdēts, ka *Gunn JCB* bija rīkojusies pretēji savām līgumsaistībām un ka tā nepamatoti bija saņēmusi komercatbalstu plaša profila darbībai, un ka, visbeidzot, *JCB Service* bija noteikusi sodu par līguma noteikuma pārkāpumu. Tomēr Pirmās instances tiesa ir precizējusi, ka par noteikumu, neatkarīgi no tā, vai tas ir likumīgs, nedrīkst uzlikt Regulas Nr. 17 15. panta 5. punktā paredzēto naudas sodu, jo tas ir iekļauts paziņotā līgumā.

237 Šajos apstākļos Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 192. punktā ir atzinusi, ka Komisijai nebija likumīga pamata uzlikt naudas sodu par rīcību, kas klasificēta kā atbildību pastiprinošs apstāklis, bet kas ir saistīta ar atbilstoši prasībām paziņota līguma noteikuma piemērošanu. Tādējādi Komisija nevarēja palielināt naudas soda apmēru, ņemot vērā norādītos atbildību pastiprinošos apstākļus.

238 *JCB Service* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā. Pirmkārt, zaudējumu atlīdzība, ko *JCB Service* pieprasīja no viena no saviem izplatītājiem, bija sods, kas uzlikts, izpildot minēto noteikumu, nevis piemērojot nepaziņotu noteikumu. Otrkārt, lūgums atlīdzināt zaudējumus bija nepieciešams tāpēc, lai nodrošinātu selektīvā izplatīšanas līguma spēkā esamību un lai izvairītos no prettiesiskas izplatītāju diskriminācijas. Visbeidzot, Komisija nepamatoti attiecīgo lūgumu kvalificēja kā "represīvu pasākumu", kas atzīstams par atbildību pastiprinošu apstākli, jo saskaņā ar Pamatnostādnēm naudas sodu aprēķināšanai, par "pretpasākumiem" uzskata pasākumus, kas vērsti pret "citiem uzņēmumiem, lai liktu tiem "respektēt" prettiesiskus lēmumus vai praksi".

239 Jāatgādina, ka Komisija Apstrīdētā lēmuma četrdesmitajā apsvērumā ir norādījusi, ka "divās Apvienotajai Karalistei nosūtītajās A/B veidlapās *JCB* tika lūgts sniegt informāciju par līguma vai saskaņotu darbību saturu un konkrētāk II.3.f sadaļā — par [..] "sodiem, ko var uzlikt uzņēmumiem, kas ir vienošanās dalībnieki (sodi, īpašuma atsavināšana, piegāžu apturēšana utt."). Abās veidlapās atbilde bija "nē". Šī atbilde netika sniegta ne nevērīgi, ne mehāniski. A/B veidlapā, kas bija pievienota 1973. gada 30. jūnijā paziņotajam līgumam attiecībā uz Dāniju, bija norādīts sods GBP 250 apmērā vai trīskārša rezerves daļu, kas nopirktas nevis no *JCB*, bet citiem avotiem, cena".

240 Iepriekš minētos secinājumus *JCB Service* neapstrīdēja ne šajā tiesvedībā, ne arī Pirmās instances tiesā. Šajos apstākļos ir jāatzīst, ka, ņemot vērā atbildi "nē", kas norādīta A/B veidlapas II.3.f sadaļā attiecībā uz sodiem, ko var uzlikt uzņēmumiem, kuri ir attiecībā uz Apvienoto Karalisti noslēgtās vienošanās dalībnieki, *JCB Service* Komisijai bija darījusi zināmu savu nodomu neuzlikt šādus sodus.

241 Tādējādi atbilde "nē", kas norādīta iepriekš minētajā A/B veidlapas ailē nozīmē, ka sodi, kuri uzlikti izplatītājam, kas nodibināts Apvienotajā Karalistē, neatbilda paziņojumā aprakstītās darbības robežām un tādējādi pretēji tam, kas ir norādīts Apstrīdētā sprieduma 191. punktā, par attiecīgajiem sodiem var uzlikt naudas sodu, kas paredzēts Regulas Nr. 17 15. panta 5. punktā.

242 No tā izriet, ka Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 191. un 192. punktā ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatot, ka Komisija nevarēja uzlikt EUR 864 000 lielu naudas sodu par rīcību, kas kvalificēta kā atbildību pastiprinošs apstāklis, un ka tā nevarēja palielināt naudas soda apmēru, ņemot vērā norādītos atbildību pastiprinošs apstākļus.

243 No iepriekš minētā izriet, ka pretapelācija ir jāapmierina saistībā ar Apstrīdētā sprieduma 191. un 192. punktu, kā arī tā rezolutīvās daļas 2. punktu.

244 Saskaņā ar Tiesas Statūtu 61. pantu, ja apelācijas sūdzība ir pamatota, Tiesa atceļ Pirmās instances tiesas spriedumu. Tā var vai nu pati pieņemt galīgo lēmumu, ja lietas apstākļi to pieļauj, vai arī nosūtīt lietu atpakaļ Pirmās instances tiesai lēmuma pieņemšanai. Tā kā lietas apstākļi to pieļauj, ir jāpieņem galīgais lēmums par *JCB Service* uzliekamā naudas soda apmēru un tas jānosaka EUR 30 864 000 apmērā.

Par tiesāšanās izdevumiem

245 Atbilstoši Reglamenta 122. panta pirmajai daļai, ja apelācija nav pamatota vai ja tā ir pamatota un Tiesa lietā taisa galīgo spriedumu, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem. Atbilstoši šī reglamenta 69. panta 2. punkta pirmajai daļai, kas piemērojama apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz šī paša reglamenta 118. pantu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.

246 Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest *JCB Service* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tai spriedums ir nelabvēlīgs, *JCB Service* jāpiespriež atlīdzināt pamata apelācijas tiesvedībā radušos izdevumus. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest *JCB Service* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas radušies pretapelācijas tiesvedībā, tai ir jāpiespriež atlīdzināt arī tiesāšanās izdevumus, kas ir saistīti ar šo apelāciju.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

1) apelācijas sūdzību noraidīt;

2) Eiropas Kopienu Komisijas pretapelāciju apmierināt;

3) atcelt Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas 2004. gada 13. janvāra sprieduma lietā T-67/01 *JCB Service*/Komisija rezolutīvās daļas 2. punktu;

4) naudas soda apmērs, kas *JCB Service* noteikts saskaņā ar 4. pantu Komisijas 2000. gada 21. decembra Lēmumā 2002/190/EK par EK līguma 81. panta piemērošanas procedūru (lieta COMP.F.1/35.918 — *JCB*), ir EUR 30 864 000;

5) *JCB Service* atlīdzina visus tiesāšanās izdevumus, kas radušies šajā tiesvedībā.

[Paraksti]